

Statens revisionsverks årsberättelse till riksdagen 2023

STATENS REVISIONSVERKS
BERÄTTELSE TILL RIKSDAGEN

B 19/2023 RD

Statens revisionsverks årsberättelse till riksdagen 2023

B 19/2023 rd

Till riksdagen

Statens revisionsverk granskar lagligheten och ändamålsenligheten i skötseln av statsfinanserna samt efterlevnaden av budgeten i enlighet med 90 § i grundlagen. Med stöd av 6 § i lagen om statens revisionsverk (676/2000) ger revisionsverket en berättelse om sin verksamhet till riksdagen.

I berättelsen framförs slutsatser som har dragits utifrån revisionsresultaten om tillståndet för statsfinanserna och förvaltningen samt en sammanfattning av de viktigaste revisionsiakttagelserna ur riksdagens synpunkt. I berättelsen ingår dessutom en översikt över revisionsverkets verksamhet under årsberättelseperioden från september 2022 till september 2023.

Årsberättelsen bygger på revisionsverkets granskningar av finanspolitiken, redovisningsrevisioner, laglighetsgranskningar, effektivitetsrevisioner och sakkunnigverksamhet. Berättelsen omfattar 71 redovisningsrevisionsberättelser som gäller finansåret 2022, 13 berättelser om särskilda revisioner och 19 uppföljningsrapporter.

Revisionsverket lämnade följande fyra särskilda berättelser till riksdagen under årsberättelseperioden:

- Berättelse om tillsynen över valfinansieringen vid välfärdsområdesvalet 2022 26.9.2022 (B 23/2022 rd)
- Valperiodsrapport om övervakningen och granskningen av finanspolitiken 2019–2022 16.12.2021 (B 25/2022 rd)
- Berättelse om tillsynen över partifinansieringen 2022 28.2.2023 (B 6/2023 rd)
- Särskild berättelse om revisionen av statsbokslutet och regeringens årsberättelse för 2022 2.6.2023 (B 16/2023 rd).

Helsingfors den 12 september 2023

Sami Yläoutinen
generaldirektör

Anna-Liisa Pasanen
effektivitetsrevisionschef

Information om publikationen

L 1796-9549

ISSN 1796-9549 (häft)

ISSN 1796-9654 (pdf)

urn:nbn:vtv-K192023vp

<http://urn.fi/urn:nbn:vtv-K192023vp>

Dnro D/421/00.03.01/2023

PunaMusta Oy
Helsingfors 2023

Information om fotografierna

Fotografierna på sidan 2 Pirjo Tuominen/Riksdagen, på sidorna 6 och 56 Lari Järnefelt, på sidorna 10, 28 och 50 Ville-Veikko Heinonen och på sidorna 20 och 40 Getty Images.

Innehåll

Generaldirektörens inlägg:

Exceptionella kriser framhäver betydelsen av en hållbar skötsel av finanserna	7
1 Riskhantering och kontinuitetshantering är en viktig del av en ansvarsfull skötsel av statsfinanserna	11
2 Antalet anmärkningar om statens ämbetsverks bokslut ökade	21
3 Förmånssystemens förenlighet och servicesystemens funktion grundar sig på kundernas behov	29
4 Livscykelhantering av infrastrukturer är långsiktig skötsel av statsfinanserna	41
5 Centraliserad insamling och statistikföring av ekonomisk information samt högklassig framsynsinformation skapar en grund för beslutsfattandet	51
6 Revisionsverket fokuserar på sina grundläggande uppgifter och en effektiv revisionsverksamhet	57
Revisionsverkets publikationer 9/2022-8/2023	66

Generaldirektörens inlägg: Exceptionella kriser framhäver betydelsen av en hållbar skötsel av finanserna

När utmaningarna inom de offentliga finanserna är omfattande, betonas statsförvaltningens kostnadseffektivitet och transparensen i användningen av offentliga medel. Genom sin revisionsverksamhet säkerställer Statens revisionsverk att de offentliga medlen används lagenligt på det sätt som riksdagen avsett och att statsförvaltningens redovisningsskyldighet fullgörs. Revisionsverkets tillsynsuppdrag främjar öppenheten i den offentliga verksamheten och i beslutsfattandet.

Innevarande år 2023 är betydelsefullt för den offentliga förvaltningen i Finland. Efter vårens riksdagsval förhandlade man återigen fram Finlands viktigaste politiska dokument: ett regeringsprogram som innehåller den nya regeringens mål och politiska riktlinjer.

Den nya regeringsperioden inleds i en utmanande situation och för att få de offentliga finanserna på en hållbar grund krävs målmedvetna och omfattande åtgärder. Det har redan länge varit känt att till exempel klimatförändringen och den åldrande befolkningen inverkar betydligt på den ekonomiska och förvaltningspolitiska verksamhetsmiljön. Utöver dem har de offentliga finanserna prövats av exceptionella kriser – coronapandemin och Rysslands invasion av Ukraina – som har lett till en betydande ökning av statens utgifter. Också energikrisen, inflationen och den stigande räntenivån har påverkat de ekonomiska utsikterna i år.

Som stöd för beredningen av regeringsprogrammet för den nya valperioden gav Statens revisionsverk för första gången sina *synpunkter* om centrala ämnen inom ekonomi- och förvaltningspolitiken. Synpunkterna omfattar metoder för att uppnå balans i de offentliga finanserna och statsfinanserna, och de stödjer en hållbar skötsel av statsfinanserna under de kommande åren. De grundar sig på de viktigaste iakttagelserna och slutsatserna från revisionsverkets revisionsverksamhet och den finanspolitiska övervakningen som publicerats under valperioden 2019–2023.

Statens revisionsverk fungerar verkningsfullt och effektivt även i framtiden

Innevarande år är betydelsefullt även för revisionsverket. Vi verkar nu i en ny linjeorganisation och med ett nytt ledningssystem i revisionsenheten, enheten för övervakning och tillsyn samt enheten för gemensamma tjänster. Syftet med reformen var att förtydliga svaren och bättre stödja genomförandet av verkets kärnuppgifter – revision och tillsyn.

De omfattande utmaningarna för Finlands offentliga finanser framhäver vikten av en väl fungerande och kostnadseffektiv statsförvaltning samt en hållbar och transparent användning av offentliga medel. Det är viktigt att statsförvaltningens redovisningsskyldighet fullföljs för att vi ska kunna försäkra oss om att de offentliga medlen används lagenligt på det sätt som riksdagen avsett. Genom sin revisionsverksamhet strävar revisionsverket efter att främja uppnåendet av dessa mål.

Revisionsverket strävar efter att främja transparensen i den offentliga verksamheten och i beslutsfattandet även genom sina tillsynsuppgifter. Vi utövar tillsyn över val- och partifinansieringen inom ramen för de befogenheter som lagstiftningen ger oss och förbereder införandet av öppenhetsregistret 2024.

Under 2023 förnyas revisionsverkets strategi för perioden 2024–2030. I den beaktas de förväntade effekterna av framtida förändringsfaktorer på revisionsverket. Den nya strategin fokuserar på hur revisionsverket kan sköta sina lagstadgade uppgifter på ett verkningsfullt och effektivt sätt med beaktande av de förväntade effekterna av framtida förändringsfaktorer på både revisionsverket och statsförvaltningen. Vid beredningen av strategin har vi utnyttjat de anställdas starka kompetens och syn på revisionsverkets verksamhet och uppgiftsfält.

De centrala slutsatserna av revisions- och tillsynsverksamheten sammanställs i årsberättelsen

I denna årsberättelse presenterar vi på sedvanligt sätt de viktigaste iakttagelserna i vår revisions- och tillsynsverksamhet samt de centrala slutsatserna om läget inom skötseln av statsfinanserna och förvaltningen under årsberättelseperioden september 2022 till september 2023. I årsberättelsen beskriver vi dessutom revisionsverkets verksamhet och verkningsfullhet.

Kapitel 1 innehåller en sammanställning av iakttagelserna vid revisionerna av **risk- och kontinuitetshantering**. Aktiv riskhantering och kontinuitetshantering behövs både inom statsförvaltningen och i bolag där staten har bestämmande inflytande. På så sätt kan vi trygga att vi har ett fungerande samhälle i alla situationer och samtidigt beakta riskerna och ansvarsförbindelserna inom statsfinanserna. Som bäst pågår beredningen av principbeslut om statsrådets riskhanteringspolitik och statens ägarpolitik. Vi anser det viktigt att man i statens nya ägarpolitiska principbeslut betonar att statens strategiska intressen inte får äventyras genom den statliga ägarens eller bolagets egna beslut.

I kapitel 2 presenteras ett sammandrag av **redovisningsrevisionerna av de statliga bokföringsenheterna**. Vid redovisningsrevisionerna av bokföringsenheterna 2022 gav vi fler anmärkningar än året innan om brister i den interna kontrollen och om fel i bokslutskalkylerna eller i uppgifterna om det funktionella resultatet. Enhetligheten i statens budget har förbättrats, vilket främjar beslutsfattandet om budgeten, stärker efterlevnaden av budgeten inom statsförvaltningen samt effektiviserar skötseln av statsfinanserna och ekonomiförvaltningen.

Kapitel 3 fokuserar på **revisionerna av förmåns- och servicesystemen**. Samordningen av de sociala förmånerna och tjänsterna i anslutning till dem har vid sidan av att öka incitamentet för arbete varit ett centralt mål för beredningen av socialskyddsreformen. Redan under flera valperioder har målet varit att få de offentliga servicesystemen och olika tillståndprocesser att fungera bättre bland annat genom att beakta kundernas behov och genom digitalisering. Revisioner av olika servicesystem visar att förbättringar har gjorts, men det finns fortfarande mycket kvar att göra. Hanteringen av systemhelheten kan förbättras genom att man preciserar tjänsteleverantörernas arbetsfördelning samt förtydligar och förenhetligar styrrutinerna. Vid utvecklingen av tjänsterna borde man också i fortsättningen fästa större avseende vid kundernas behov och regionala särdrag, eftersom digitalisering av tjänsterna utifrån serviceproducentens utgångspunkt inte löser de missförhållanden som framkommit.

Kapitel 4 behandlar de viktigaste iakttagelserna vid **revisionerna av infrastrukturer**. Infrastrukturer, såsom ICT-system, farleder och byggnadsbestånd, är en viktig del av statens anläggningstillgångar. I statens budgetpropositioner och planen för de offentliga finanserna bör man utöver nyinvesteringar och anskaffningskostnader även övergripande presentera kostnaderna för underhåll av och reparationsskuld i infrastrukturer, som är en del av livscykelhanteringen. För livscykelhanteringen av anläggningstillgångar behövs också gemensamma mål, gemensamma upphandlings- och hanteringsförfaranden samt gemensam uppföljningspraxis.

I kapitel 5 behandlar vi slutsatserna av de revisioner som gäller de **ekonomiska och statistiska uppgifter** som ligger till grund för beslutsfattandet. De medelfristiga utvecklingsprognoserna och statistiken över de offentliga finanserna ger en tillförlitlig grund för det ekonomiska beslutsfattandet. Vid revisionerna har vi dock upprepade gånger noterat brister som förekommer i regeringspropositionerna i synnerhet i bedömningen av de ekonomiska effekterna av reformer. Vi anser också att det är viktigt att statistik över kommunernas och välfärdsområdenas ekonomi även i fortsättningen produceras centraliserat, så att enhetlig ekonomisk information finns att tillgå som stöd för beslutsfattandet. Framsynsrapporter i rätt tid och centraliserad koordinering av informationen skulle öka utnyttjandet av framsynsinformation i beslutsfattandet och strukturera statsrådets framsynsverksamhet.

Kapitel 6 innehåller information om **revisionsverkets verksamhet och verkningfullhet**. Nyttan av vår revisionsverksamhet beror på i hur omfattande grad revisionerna inriktas på statsförvaltningen och hur förvaltningen genomför de rekommendationer som vi ger vid våra revisioner. Utifrån våra uppföljningsuppgifter har förvaltningen genomfört revisionsrekommendationerna relativt väl. Förvaltningen överväger också när och i vilket sammanhang det är klokt att genomföra rekommendationerna med beaktande av de ekonomiska och funktionella utgångspunkterna.

Sami Yläoutinen
generaldirektör

1 Riskhantering och kontinuitetshantering är en viktig del av en ansvarsfull skötsel av statsfinanserna

Statens centrala uppgift är att säkerställa kontinuiteten i alla situationer för de funktioner som staten ansvarar för. Detta förutsätter en aktiv riskhanteringspolitik både på olika nivåer inom statsförvaltningen och i bolag där staten har bestämmande inflytande. Den riskhantering och kontinuitetshantering som staten bedriver gäller både trygghandlet av funktioner som är viktiga med tanke på statsförvaltningens och samhällets funktion och tillräcklig tillgång till information om och tillsyn över statsfinansiella risker, garantier och ansvar. I det senare fallet är det av stor betydelse att statens ägarstyrning fungerar.

Planmässig och framsynt riskhantering och kontinuitetshantering säkerställer statsförvaltningens verksamhet i alla situationer

Syftet med statsförvaltningens riskhantering och kontinuitetshantering är att säkerställa att de funktioner som staten ansvarar för fungerar klanderfritt under normala förhållanden, vid störningar under normala förhållanden och under undantagsförhållanden.

Vid en revision (20/2018) som färdigställdes 2018 och som behandlade riskhanteringen inom statsförvaltningen och säkerställandet av kontinuiteten i ämbetsverkens verksamhet vid störningar under normala förhållanden, konstaterades att de statliga ämbetsverkens planer för att säkerställa kontinuiteten i sin egen verksamhet inte håller måttet. Centraliseringen av statsförvaltningens interna tjänster och de nya verksamhetsmodellerna som bygger på nätverk förutsatte enligt revisionen bredare hantering av kontinuitetsriskerna än på de enskilda ämbetsverkens nivå. Utifrån uppföljningen av revisionen har riskhanteringen och kontinuitetshanteringen utvecklats på det sätt som riksdagen förutsatt. År 2018 förutsatte riksdagen att regeringen före utgången av 2020 fastställer förfaranden för riskhanteringen på olika nivåer inom statsförvaltningen. I enlighet med ett förslag från den arbetsgrupp som beredde ärendet inrättades en sektion för riskhantering som lyder under

delegationen för intern kontroll och riskhantering. Sektionens uppgift är bl.a. att bereda ett principbeslut om statsrådets riskhanteringspolicy och att samordna riskhanteringen på statsrådsnivå. Sektionens första mandatperiod löper ut den 31 december 2024. Dessutom har resurserna för riskhantering inom finanscontrollerfunktionen tillfälligt stärkts. Med hjälp av tilläggsresurserna bereds ordlistan för de begrepp som gäller statens ekonomiska risker och ansvar samt styrningen av genomförandet. Dessutom utvecklas den nationella referensramen och normerna för riskhantering.¹

Enligt en enkät som delegationen för intern kontroll och riskhantering genomförde sommaren 2019 var nivån på definitionen av principerna för riskhantering vid statens ämbetsverk, fonder och affärsverk rätt hög. Dessutom hade en stor del av ämbetsverken utarbetat separata riskhanteringspolicier och handlingsplaner för riskhanteringen. Avsikten är att riskhanteringsaspekten ska inkluderas också i ministeriernas resultatstyrningsprocess. På grund av säkerhetssituationen har man utvecklat framför allt riskhanteringen och säkerställandet av kontinuiteten i de tjänster som Valtori producerar.¹

Tillsynen över ägarstyrningens strategiska intressen i statsägda bolag grundar sig i hög grad på förtroende mellan ägaren och bolagets ledning

I slutet av 2022 hade staten innehav i 69 bolag. Omsättningen i de bolag som ägs direkt av staten eller via investeringsbolaget Solidium Oy uppgick till sammanlagt cirka 144 miljarder euro 2022 och bolagen sysselsatte sammanlagt cirka 300 000 personer.

I bolag av strategiskt intresse grundar sig statens innehav förutom på det ekonomiska investerarintresset även på ett strategiskt intresse som är centralt eller kritiskt med tanke på samhällets funktion. Det strategiska intresset i dessa bolag hänför sig exempelvis till försvaret, försörjningsberedskapen, upprätthållandet av infrastrukturen eller skyldigheten att tillhandahålla basservice. Det finns skillnader mellan bolagen avseende i vilken mån det strategiska intresset är en del av deras verksamhet. Staten har för närvarande bestämmande inflytande i sammanlagt sju aktiebolag av strategiskt intresse. Avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli ansvarar för ägarstyrningen av femton av dessa bolag och två styrs av finansministeriet. Avdelningen för ägarstyrning ansvarar för de strategiska intressena i bolagen, som den bereder i samarbete med de ansvariga ministerierna.

Statens revisionsverk har granskat hur ägarstyrningen av bolagen av strategiskt intresse fungerar. Vid revisionen konstaterades att det med tanke på samhällets funktion vore bra om de mest betydande riskerna i anslutning till de strategiska intressena i bolagen identifierades och bedömdes som en helhet som en del av riskhanteringen inom statsfinanserna och statsförvaltningen på statsrådsnivå.²

Utifrån revisionen har avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli på många sätt eftersträvat att säkerställa att den får tillräcklig information om bolagens situation och iakttagandet av det ägarpolitiska principbeslutet. Avdelningen har säkerställt att riskhanteringsprocesser har etablerats i bolagen och analyserat bolagens risker och möjligheter. Avdelningen tar dock inte ställning till bolagens risknivå, risktagningsförmåga eller riskhanterings funktionsduglighet. Som ägare diskuterar staten riskerna med bolaget och bedömer bolagets risknivå i förhållande till bolagets ekonomiska bärkraft, men deltar inte i bolagets riskhanteringsprocess. Genom de medlemmar som utses till bolagets styrelse kan

staten påverka bolagets riskhanteringspolicy och försöka säkerställa att bolagets riskhantering fungerar. Det ägarstrategiska arbetet grundar sig i hög grad på konfidentiell kommunikation mellan ägaren, dvs. staten, samt bolagets ledning och representanter. Därför är det svårt att bedöma ägarstyrningens inverkan på resultatet av bolagets verksamhet.²

Statens ägarpolitiska principbeslut bör preciseras i fråga om behandlingen av äventyrandet av statens strategiska intressen

Ägaren utövar direkt inflytande över bolagsstämman beslut. I de anvisningar för bolagsstämman som avdelningen för ägarstyrning årligen ger bolagen har betydelsen av en övergripande och aktuell riskhantering betonats under de senaste åren. Från och med anvisningen hösten 2021 nämns det att revisorn förväntas ge en översikt över väsentliga iakttagelser i anslutning till redovisningsrevisionen, och till dem torde man kunna räkna eventuella iakttagelser av väsentliga brister i riskhanteringen. I anvisningen som gavs hösten 2022 har bolagen dessutom ombetts presentera vid bolagsstämman en översikt över bolagets risker och riskhantering som en del av behandlingen av bokslutet. Dessutom har avdelningen för ägarstyrning genom förfrågningar kunnat be bolaget eller bolagsgrupperna om lägesbildsinformation om på vilket sätt hotet om och realiseringen av betydande internationella risker påverkar bolagets affärsverksamhet. Enligt revisionsverkets uppfattning kan det vara nödvändigt för den statliga ägaren att i betydande och problematiska risksituationer ingripa i bolagets finansiering och riskhantering med en anvisning som är specifikare och mer bindande än normalt.²

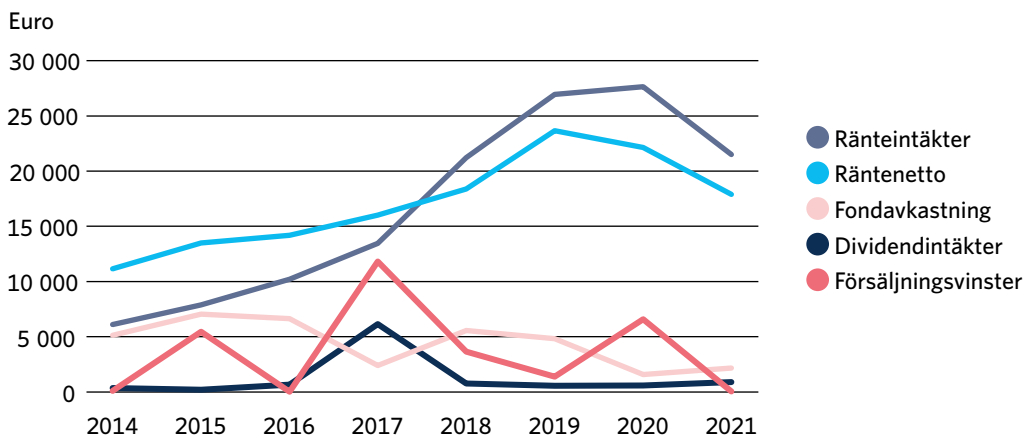
I statsrådets ägarpolitiska principbeslut har man tydligt antecknat att ansvaret för att informera ägaren om väsentliga frågor ligger på styrelse och ledning. På basis av revisionen bör till principbeslutet fogas ett omnämnande om att äventyrandet av statens strategiska intressen vid behov också bör behandlas mellan bolaget, avdelningen för ägarstyrning och det ansvariga ministeriet. Tidigare konstaterades i principbeslutet att statens strategiska intressen inte får äventyras genom den statliga ägarens åtgärder eller genom beslut av bolagets organ. Revisionsverket rekommenderar att detta omnämnande eller en motsvarande anteckning återinförs i principbeslutet.²

Avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli har inlett bakgrundsberedningen av statsrådets ägarpolitiska principbeslut. Som en del av principbeslutet uppdateras de strategiska intressena i alla statsägda bolag och de statsägda bolagens specialuppgifter. Fokusområdena i utvecklingen av statens ägarstyrning under valperioden 2023–2027 är aktivt ägarskap, ansvarsfullhet, övergripande säkerhet och centralisering av ägarstyrningen.

Finnfunds statsgarantier och ränteintäkter har ökat och samtidigt har försäljningsvinsterna och dividendintäkterna minskat sedan 2014

Finnfund, dvs. Fonden för industriellt samarbete Ab, är ett nästan helt statsägt specialuppgiftsbolag som står under utrikesministeriets ägarstyrning och vars uppgift är att främja utvecklingsländernas ekonomiska och sociala utveckling genom att erbjuda företag i utvecklingsländer riskfinansiering i form av eget kapital, långfristiga investeringslån, mezzaninfinansiering samt specialkompetens om investeringar i utvecklingsländer.

Finnfund har årligen gjort cirka 20–30 nya investeringar för sammanlagt cirka 200–250 miljoner euro. År 2020 var andelen beviljade lån cirka 40 procent av bolagets investeringsportfölj. Därför utgör ränteintäkterna en betydande del av bolagets finansiella intäkter. Bolagets ränteintäkter ökade mer än femfaldigt från 2014 till 2020, men samtidigt minskade bolagets försäljningsvinster och dividendintäkter (figur 1). I slutet av 2021 var balansvärdet för Finnfunfs investeringstillgångar 657 miljoner euro. Finnfunfs bundna egna kapital och bolagets aktieportfölj har ökat till följd av statens höjningar av aktiekapitalet genom aktieemission mot vederlag. Utöver den tidigare årliga investeringen på 10 miljoner euro höjde staten Finnfunfs aktiekapital med ytterligare 50 miljoner euro 2020.³

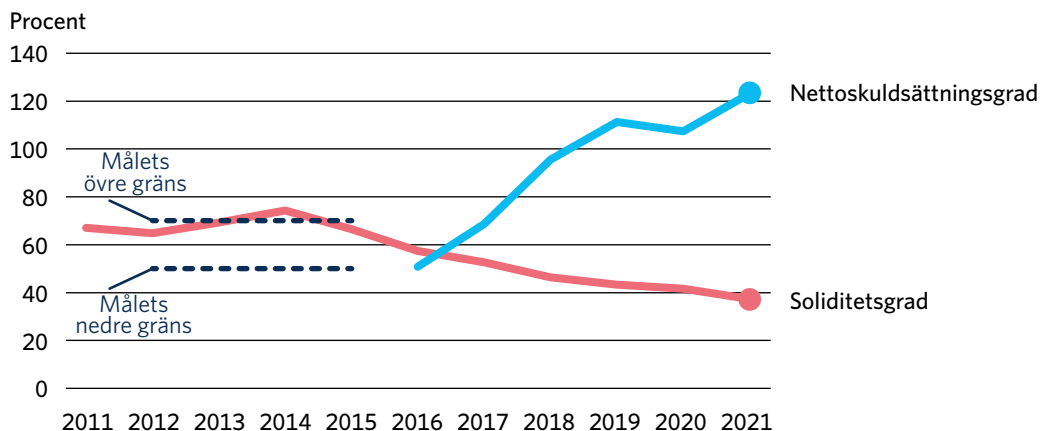

Figur 1: Utvecklingen av Finnfunfs finansieringsintäkter och räntenetto 2014–2021. Källa: Finnfunfs bokslut.³

Andelen statsgarantier som beviljats Finnfund och som ingår i statens öppna ansvarsförbindelser utgör endast 1,4 procent av statens samtliga garantier och borgensförbindelser. Statens garantier ökade dock med cirka 77 miljoner euro från 2017 till 2021. Staten har sedan 2015 finansierat Finnfund med två långfristiga konverteringslån. År 2016 ingick Finnfund ett avtal med staten om ett efterställt konverteringslån på 130 miljoner euro med en lånetid på 40 år. Staten har rätt att konvertera lånet helt eller delvis till aktiekapital i Finnfund. I slutet av 2019 avtalade Finnfund med staten om ett annat konverteringslån på 210 miljoner euro. Lånevillkoren var i övrigt desamma som 2016, men lånet konverteras automatiskt i sin helhet till aktiekapital i bolaget, om bolagets soliditet sjunker till 10 procent. Åren 2014–2021 sjönk Finnfunfs soliditet stadigt från cirka 70 procent till 40 procent (figur 2).

Finnfunfs båda skuldebrevslån har i statsbudgeten behandlats som finansinvesteringar utanför statens utgiftsram, eftersom bolagets investeringar antas bevara sitt värde och återbetalas till staten jämte ränta. Dessutom kan bolagets stora skuldsättning leda till en betydande minskning av soliditeten. På basis av revisionen påverkar lånefinansieringen utanför ramen statsfinanserna, men dess storlek eller reglering begränsas inte av utgiftsregeln. Mekanismen kan dock leda till att lånefinansieringen av Finnfund gynnas i stället för finansiering i form av eget kapital.³

Målet för de företag som finansieras av Finnfund är i första hand ekonomisk avkastning. Finnfunds genomsnittliga avkastningsmål per fem år har sedan 2014 varit över 2 procent och före 2014 var målet ännu högre. På basis av revisionen har Finnfund inte uppnått sitt ekonomiska avkastningsmål efter 2011. Finnfunds verksamhet har utvidgats och avsikten är att fortsätta utvidgningen. Därför är det skäl att fästa avseende vid Finnfunds investeringsverksamhet och dess grunder.³

Figur 2: Finnfunds soliditetsgrad och de resultatmål som ställts upp för den 2012–2015 samt nettoskuldssättningsgraden 2016–2021. Källa: Regeringens årsberättelser 2017–2021, bilaga 4 bolagsinnehav; Finnfund, ägarstyrningspromemorior.³

Finnfunds ägarstyrning har inte uppmuntrat bolaget att skärpa sina mål för utvecklingseffekterna

Utvecklingseffekter antas uppstå när de krav i fråga om läge, bransch och ansvarsfullhet som ställs på Finnfunds investeringsobjekt förverkligas i de finansierade projekten och när investeringarna är tillräckligt stora. Utifrån revisionen har Finnfunds ägarstyrning dock inte krävt konkreta mål i fråga om bolagets utvecklingseffekter. Inte heller Finnfund har utarbetat någon beskrivning av målen för utvecklingseffekterna, utan bolaget har i sin strategi främst fokuserat på metoder med vilka det strävar efter att främja utvecklingen i målländerna för investeringarna. Finnfund har också utvecklat förhandsbedömningen och mätningen av de projektspecifika effekterna. I fortsättningen bör Finnfund dock ställa upp tydliga mål för utvecklingseffekterna av sin verksamhet, utifrån vilka utvärderingen och uppföljningen av de projektspecifika utvecklingseffekterna vidareutvecklas.³

De mål som statens ägarstyrning ställt upp styr Finnfund att investera i högriskobjekt. Syftet med instrumentet för specialriskfinansiering har i första hand varit att uppmuntra Finnfund att investera i allt mer riskfyllda objekt med betydande verkningsfullhet. Med instrumentet har staten förbundit sig att ersätta Finnfund för en del av förlusterna i investeringsverksamheten. Därför vore det bra att i ägarstyrningen fästa avseende vid de ekonomiska och övriga riskerna som Finnfunds verksamhet medför för staten samt vid eventuella ansvarsförbindelser som riskerna ger upphov till – även dolda sådana. På basis av revisionen har Finnfunds ägarstyrning dock inte uppskattat hur mycket den statliga finansieringen av Finnfund kan öka.³

Finnfund har en systematisk investeringsprocess där investeringsobjekten bedöms med tanke på både ekonomiska och övriga risker. Betydelsen av Finnunds utvecklingseffekter bör ytterligare stärkas när projektbeslut fattas, och Finnfund bör vid valet av investeringsobjekt bedöma omfattningen av riskerna och eventuella utvecklingseffekter samt förhållandet mellan dem. När beslut om fondinvesteringar fattas är det dock inte nödvändigtvis känt för vilka projekt Finnunds finansiering slutligen används.

Investeringsobjekten kommer till Finnfund till stor del från nätverket av etablerade aktörer, som lokala företag i utvecklingsländerna kan ha svårt att få tillträde till. Finnfund följer upp investeringsverksamhetens risker både projektspecifikt och på portföljnivå. För att diversifiera och hantera riskerna har olika målfördelningar och begränsningar fastställts för Finnunds investeringsportfölj i riskhanteringen. Finnfund finansierar projekt med olika investeringsinstrument som skiljer sig från varandra i fråga om riskerna och Finnunds deltagande i investeringsobjektets verksamhet. Finnunds möjlighet att delta i verksamheten i bolag som finansierats med skuldinstrument är mindre än i bolag som finansierats med eget kapital.³

Revisionsverkets rekommendationer om statens ägarstyrning

I ägarstyrningen av bolag av strategiskt intresse fortsätter man att identifiera de risker som orsakas av att kontinuiteten i bolagens verksamhet äventyras samt att utveckla metoder för att skaffa och ge ytterligare information om riskhanteringen. Dessutom bedömer man om man med jämna mellanrum kan inkludera analys av nivån på bolagets riskhanteringsystem i de bolagsekonomiska analyserna.²

Avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli beaktar synpunkterna hos de ministerier som styr bolagen när de ägarstrategiska intressena i bolagen fastställs eller uppdateras.²

I ägarstyrningen av Finnfund beaktas i högre grad vilka ekonomiska och andra risker samt eventuella ansvarsförbindelser som Finnunds verksamhet kan medföra för staten. Dessutom bildar ägarstyrningen sig en uppfattning om med vilka instrument och hur mycket Finnfund som mest kan finansieras.³

Anslutning till internationella organisationer kan innefatta statsgarantier och ansvarsförbindelser för staten

Genom fördrag som ingås med internationella organisationer förbinder sig medlemsstaterna att stå för befintliga förpliktelser och ansvarsförbindelser. Därför ska man innan man ansluter sig till internationella organisationer ta reda på de ekonomiska konsekvenserna av anslutningen samt om det i anslutningen ingår att bevilja statsgaranti eller om anslutningsbeslutet kräver riksdagens samtycke. I regeringens proposition ska ansvarsförbindelserna eller de ekonomiska konsekvenserna som följer av en anslutning samt deras belopp läggas fram på tillräckligt noggrann nivå.

Enligt uppföljningen av laglighetsgranskningen av statens ansvarsförbindelser i internationella organisationer (3/2018) har man bland annat i utvecklingsprojektet för statens concernredovisning allmänt konstaterat ett behov av bättre identifiering och rapportering av statens ansvarsförbindelser. Information om medlemskap och finansieringsandelar i internationella organisationer sammanställs dock inte centraliserat, eftersom det inte har ansetts nödvändigt med en separat uppföljning av dem. Uppföljningen av de internationella medlemskapen och finansieringsandelarna bör inkluderas i den normala utvecklingen av ekonomiförvaltningsprocesser och ekonomisystem.⁴

Riskerna i anslutning till Finansierings- och utvecklingscentralen för boendets (ARA) räntestödslån bör bedömas noggrannare än tidigare

Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA) beviljar personer och samfund statligt understöd, bidrag och borgen för boende och byggande. ARA:s uppgift är att genom styrning och övervakning säkerställa att det statliga stödet riktas till de boende och att hyreshussamfundet följer bestämmelserna, föreskrifterna och anvisningarna om den statsunderstödda bostadsproduktionen och inte intäkt för mer avkastning till sina ägare än vad som är tillåtet i lag. Staten stöder byggande, reparation och anskaffning av hyres- och bostadsrättsbostäder till rimligt pris med långa räntestödslån mot statsborgen. Staten betalar räntestöd för lånen om räntan överstiger bassjälvriskandelen enligt förordningen om räntestöd. På räntestödda bostäder tillämpas självkostnadshyra, dvs. hyra för bostadslägenheterna får tas ut av hyresgästerna till högst det belopp som krävs för att finansieringsutgifterna för bostäderna och utgifterna för fastighetsskötseln ska täckas. ARA övervakar bestämningen av självkostnadshyrorna. I slutet av 2021 fanns det cirka 400 000 ARA-bostäder som befann sig i användningsskedet, som omfattades av begränsningar och som övervakades av ARA. Av dessa var över hälften vanliga hyresbostäder. ARA använde 97 procent av sin räntestödsfullmakt 2021, dvs. 1,75 miljarder euro.

Utifrån en revision av ARA:s verksamhet försvåras utnyttjandet av räntestödslånen av den långa löptiden (maturiteten) och det baktunga amorteringsprogrammet. Kommunfinans kan i framtiden vara den enda instansen som finansierar långfristiga räntestödslån, eftersom finansieringsinstitutet är ovilliga att finansiera dem. Borgensansvarsriskerna fastslås i stor utsträckning i det skede då krediten beviljas. Detta skede kan Statskontoret inte påverka, även om det har en central roll i riskhanteringen av ARA-bostadsbeståndet, i saneringsåtgärderna och i insolvensförfarandet.⁵

På basis av revisionen är övervakningen av intäktsföringen av samfundskunders intäkter omfattande vid ARA, men brister upptäcktes i iakttagandet av allmännyttigheten och i anvisningarna och övervakningen av självkostnadshyror och självkostnadsvederlag. Missförhållandena i övervakningen beror på knappa resurser för styrning och övervakning, problem med datasystemen, bristfälliga anvisningar för övervakning och granskningar samt brist på systematisk uppföljning. Revisionsverket rekommenderar att dessa missförhållanden åtgärdas.⁵

Statsrådet godkände i mars 2023 en förordningsändring som förbättrar stödvillkoren i modellen för långfristigt räntestöd vid bostadsbyggande. Före förordningsändringen sänktes bassjälvriskräntan vid hyresbostadsproduktion temporärt till 1,7 procenter fram till den

31 december 2023. Räntestödsförordningen ändrades så att den bassjälvriskandel för räntan på räntestödslånet som låntagaren själv ska betala är 2,3 procent i stället för 2,5 procent från och med ingången av 2024. Dessutom förlängs betalningstiden för räntestödet så att den sträcker sig över hela lånetiden. Ökningen av räntestödet dämpar trycket på att höja självkostnadshyrorna och bruksvederlagen och förbättrar på så sätt de boendes ställning.

Revisionsverkets rekommendationer om stödet för boende och byggande

Samarbetet och informationsutbytet mellan ARA och Statskontoret utvecklas så att Statskontoret i fortsättningen ges möjlighet att delta i bedömningen av om finansieringssökande med de största riskerna kan beviljas lån. Dessutom ska Statskontoret få aktuell information om grunderna för beviljande av ARA-finansiering.⁵

När finansiering beviljas ska särskild vikt fästas vid de risker som orsakas av att de permanenta begränsningarna i fråga om bostadsrättsbostäderna och den förutspådda migrationen samverkar.⁵

ARA effektiviserar övervakningen av intäktsföringen av samfundskunders intäkter.⁵

I Försvarsmaktens strategiska prestandaprojekt är det viktigt att se till att kostnaderna är transparenta och att sörja för den externa kvalitetssäkringen

Vid revisionen av Försvarsmaktens projekt Flottilj 2020 och projektet för anskaffning av HX-jaktplan, som revisionsverket färdigställde 2020, producerades information om projektens kostnadseffekter och risker på lång sikt. Eftersom projekten har stor statsfinansiell betydelse, har revisionsverket kontinuerligt följt upp dem. Efter besluten om anskaffning av jaktplan våren 2022 ändrades namnet på HX-projektet till F-35-projektet. De första nya F-35-enhetsflygplanen borde anlända till Finland under 2026. Marinens projekt Flottilj 2020 är för närvarande försenat med två år. Byggandet av det första fartygsskrovet borde inledas på RMC:s varv i Raumo i början av 2024. Man har strävat efter att stödja projektens fortskridande bl.a. genom extern kvalitetssäkring. Utifrån uppföljningen har riskerna i projekten identifierats och bedömts grundligt. Båda projekten är dock förknippade med betydande ekonomiska och andra risker som projekten kan påverka endast i begränsad utsträckning. Det är viktigt att se till att projektkostnaderna är transparenta och att beslutsfattarna och samhället informeras i tillräcklig mån om de olika skedena i projekten.⁶

Kapitlet bygger på följande revisioner, granskningar och uppföljningar:

- 1 Uppföljningsrapport 15.6.2023 om revisionen Riskhantering inom statsförvaltningen och verksamhetens kontinuitet (20/2018)
- 2 Bolag av strategiskt intresse för staten - riskhantering och säkerställande av verksamhetens kontinuitet (8/2023)
- 3 Finnfunds investeringsverksamhet och dess riskhantering (3/2023)
- 4 Uppföljningsrapport 13.4.2023 om granskningen Statens ansvarsförbindelser i internationella organisationer (3/2018)
- 5 Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA) som verkställare av bostadspolitiken (2/2023)
- 6 Uppföljningsrapport 29.12.2022 om revisionen Kostnader för och finansiering av Försvarsmaktens strategiska prestandaprojekt (8/2020). Den egentliga uppföljningsrapporten är sekretessbelagd (begränsad tillgång, TL IV; lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet 621/1999 24 § 1 mom. 10 punkten).

Mer information om kapitlets teman och om de bakomliggande revisionerna och granskningarna finns i årsberättelsens webbupplaga på:

<https://www.vtv.fi/sv/publikationer/statens-revisionsverks-arsberattelse-till-riksdagen-2023/>.

2 Antalet anmärkningar om statens ämbetsverks bokslut ökade

I redovisningsrevisionsberättelserna för 2022 gavs anmärkningar om fel och brister i bokslutskalkylerna och noterna eller i uppgifterna om den funktionella effektiviteten till tolv statliga bokföringsenheter. Anmärkningarna till bokföringsenheterna i fråga om riktiga och tillräckliga uppgifter i bokslutet har ökat väsentligt sedan 2021, då motsvarande anmärkning gavs till fem bokföringsenheter.

Revisionsverket har enligt 90 § i grundlagen till uppgift att granska skötseln av statsfinanserna och iakttagandet av statsbudgeten. Statens revisionsverk granskar årligen statens, ministeriernas och de övriga bokslutsskyldiga ämbetsverkens bokslut samt boksluten för tre fonder utanför budgeten.

En tredjedel av bokföringsenheterna gavs en anmärkning om brister i bokslutet eller skötseln av finanserna

I redovisningsrevisionsberättelserna tar revisionsverket ställning till om uppgifterna om bokslutet och den operativa effektiviteten är riktiga och tillräckliga, om den interna kontrollen fungerar och om budgeten efterlevs. Revisionsverket gav sammanlagt 61 redovisningsrevisionsberättelser till statens bokföringsenheter för 2022 (se tabell 1).¹

Av de granskade bokföringsenheterna tilldelades 21 (34 procent) minst en anmärkning, eftersom man konstaterade väsentliga brister i deras bokslut eller ekonomiförvaltningsförfaranden. Den största förändringen jämfört med föregående år har skett i uppgifterna i bokslutskalkylerna och noterna eller i uppgifterna om den funktionella effektiviteten, för vilka tolv bokföringsenheter fick en anmärkning. För 2021 gavs motsvarande anmärkning till endast fem bokföringsenheter.¹

Anmärkningarna om bokföringsenheternas bokslut kan gälla antingen bokslutskalkylerna och de uppgifter som presenteras i noterna till dem eller uppgifter om den funktionella effektiviteten, till exempel kostnadsmotsvarighetskalkyler för den avgiftsbelagda verksamheten. Tio bokföringsenheter tilldelades anmärkningar om bokslutskalkylerna och noterna och tre bokföringsenheter tilldelades anmärkningar om uppgifterna om den funktionella effektiviteten. En bokföringsenhet tilldelades båda anmärkningarna. Den största enskilda orsaken till anmärkningarna var bilaga 12 till bokslutskalkylerna (Statliga borgensförbindelser, statsgarantier och andra mångåriga ansvarsförbindelser). Fyra bokföringsenheter fick en anmärkning om brister i den.¹

Tabell 1: Resultat av redovisningsrevisionen 2022 per förvaltningsområde och föringsenhet.¹

✓ inget att anmärka ! något att anmärka

Bokföringsenhet	Riktiga och tillräckliga uppgifter i bokslutet*	Fungerande intern kontroll	Budget efterlevnad
Republikens presidents kansli	✓	✓	✓
Statsrådets kansli	!	✓	✓
Utrikesministeriet	✓	✓	✓
Justitieministeriet	✓	✓	✓
Rättsregistercentralen	✓	✓	✓
Brottspåföljdsmyndigheten	✓	!	!
Åklagarväsendet	✓	✓	✓
Domstolsväsendet	✓	✓	!
Utsökningsväsendet	✓	✓	✓
Inrikesministeriet	✓	✓	✓
Nödcentralverket	✓	✓	!
Migrationsverket	✓	✓	!
Räddningsinstitutet	✓	✓	✓
Polisstyrelsen	!	!	✓
Gränsbevakningsväsendet	✓	✓	✓
Skyddspolisen	✓	✓	✓
Försvarsministeriet	✓	✓	✓
Försvarsmakten	!	✓	✓
Finansministeriet	✓	✓	✓
Statens ämbetsverk på Åland	!	!	!
Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	!	✓	✓
Regionförvaltningsverket i Södra Finland	✓	✓	!
Verket för finansiell stabilitet	✓	✓	✓
Statistikcentralen	✓	✓	✓
Tullen	✓	✓	✓
Statskontoret	✓	✓	✓
Statens ekonomiska forskningscentral	✓	✓	✓
Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning	!	!	✓
Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori	✓	✓	✓
Skatteförvaltningen	✓	✓	✓

* Uppgifter om bokslutet och den funktionella effektiviteten

Bokföringsenhet	Riktiga och tillräckliga uppgifter i bokslutet*	Fungerande intern kontroll	Budget efterlevnad
Undervisnings- och kulturministeriet	✓	✓	✓
Riksarkivet	✓	✓	✓
Museiverket	✓	✓	✓
Utbildningsstyrelsen	✓	!	✓
Finlands akademi	✓	✓	!
Förvaltningsnämnden för Sveaborg	✓	✓	✓
Jord- och skogsbruksministeriet	✓	✓	✓
Naturresursinstitutet	✓	✓	✓
Lantmäteriverket	✓	✓	✓
Livsmedelsverket	!	✓	✓
Kommunikationsverket	✓	✓	✓
Meteorologiska institutet	✓	✓	✓
Transport- och kommunikationsverket	✓	✓	!
Trafikledsverket	✓	✓	✓
Arbets- och näringsministeriet	!	!	✓
Utvecklings- och förvaltningscentret för NTM-centralerna och AN-byråerna	!	!	✓
Energimyndigheten	✓	✓	✓
Geologiska forskningscentralen	✓	✓	✓
Innovationsfinansieringsverket Business Finland	✓	✓	✓
Konkurrens- och konsumentverket	✓	✓	✓
Patent- och registerstyrelsen	✓	✓	✓
Säkerhets- och kemikalieverket	✓	✓	✓
Social- och hälsovårdsministeriet	✓	✓	!
Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet	!	✓	✓
Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården	✓	✓	✓
Besvärnämnden för social trygghet	✓	✓	✓
Strålsäkerhetscentralen	✓	✓	✓
Institutet för hälsa och välfärd	!	✓	!
Miljöministeriet	!	✓	✓
Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet	✓	✓	✓
Finlands miljöcentral	✓	✓	✓

Mer information om anmärkningarna som tilldelats bokföringsenheter finns i årsberättelsens webbupplaga: <https://www.vtv.fi/sv/publikationer/statens-revisionsverks-arsberattelse-till-riksdagen-2023/>.

Utöver bristerna i fråga om riktiga och tillräckliga uppgifter i bokslutet gavs anmärkningar även beträffande andra områden som redovisningsrevisionen yttrade sig om. Anmärkningar om den interna kontrollen gavs till sju bokföringsenheter och ett negativt ställningstagande till lagenligheten gavs till tio bokföringsenheter.¹ Endast en bokföringsenhet, Statens ämbetsverk på Åland, gavs anmärkningar inom alla tre områden för utlåtanden. Dessutom ålades Statens ämbetsverk på Åland att redovisa för brister i god bokföringssed och intern kontroll. Med redovisningsskyldighet avses den skyldighet som ålagts revisionsobjekts ledning att redovisa för de åtgärder som objektet har vidtagit för att rätta till den omständighet som lett till anmärkningen. Redovisningsskyldighet ålades dessutom Livsmedelsverket, arbets- och näringsministeriet samt Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning Palkeet.¹

Under de senaste åren har revisionsverket flera år i följd lämnat en redovisningsrevisionsberättelse som innehåller en anmärkning, dvs. en anpassad redovisningsrevisionsberättelse, till vissa bokföringsenheter. Tre bokföringsenheter har fått en anmärkning minst sju år i följd. Dessa är UF-centret, Palkeet och arbets- och näringsministeriet.¹

Antalet laglighetsanmärkningar har minskat – trots det förekommer det fortfarande många förfaranden som strider mot budgeten

Revisionsverket ger en bokföringsenhet ett negativt ställningstagande till lagenligheten om budgeten eller de centrala bestämmelserna om den inte till alla delar har iakttagits. Negativa ställningstaganden till lagenligheten gäller vanligen enskilda delområden eller förfaranden inom ekonomin. Därför innebär de inte att ämbetsverkets eller statens ekonomi som helhet skulle ha skötts lagstridigt eller att det i bakgrunden skulle finnas missbruk av statliga medel. Ett negativt ställningstagande till lagenligheten bör emellertid alltid betraktas som allvarligt avseende ekonomiförvaltningen vid ifrågavarande ämbetsverk.¹

Av revisionsverkets 61 redovisningsrevisionsberättelser innehöll tio ett negativt ställningstagande till lagenligheten.¹ Antalet bokföringsenheter som fått en laglighetsanmärkning har varit nästan oförändrat 2020–2022: elva bokföringsenheter 2020, nio bokföringsenheter 2021 och tio bokföringsenheter 2022. Det sammanlagda antalet laglighetsanmärkningar kan vara större, eftersom en bokföringsenhet kan ges en eller flera specificerade laglighetsanmärkningar. År 2022 ingick endast en laglighetsanmärkning i alla negativa ställningstaganden till lagenligheten, så det totala antalet var tio. Åren 2020 och 2021 fick en del bokföringsenheter flera laglighetsanmärkningar, så deras sammanlagda antal var större än 2022: fjorton laglighetsanmärkningar 2020 och tretton laglighetsanmärkningar 2021.¹

Det felaktiga förfarandet som ligger bakom ställningstagandet kan ha att göra med budgetefterlevnaden eller den interna kontrollen. En stor del av laglighetsanmärkningarna om iakttagandet av budgeten har under de senaste åren getts på grund av att bokföringsenheten har använt ett anslag under fel finansår eller för ett annat ändamål än det som har anvisats i budgeten. Laglighetsanmärkningar om den interna kontrollen kan också grunda sig på förfaranden som strider mot andra bestämmelser om medelsförvaltning. I boksluten för 2022 var den klart vanligaste orsaken till laglighetsanmärkningen att budgetutgifter hade hänförs till fel finansår i strid med budgeten och 5 a § i förordningen om statsbudgeten (1243/1992). Dessutom hade man i alla fall, förutom att man gjort ett hänföringsfel, förlängt anslagets användningstid i strid med 7 § i lagen om statsbudgeten (423/1988). Fyra bokföringsenheter gavs en anmärkning av den här anledningen.¹

De negativa ställningstagandena till lagenligheten fördelas rätt så jämnt på bokföringsenheterna inom olika förvaltningsområden. Utifrån redovisningsrevisionsberättelserna för 2022 fick två bokföringsenheter inom justitieministeriets, inrikesministeriets, finansministeriets och social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområden ett negativt ställningstagande till lagenligheten. I en tidsserie på fem år är jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet de enda förvaltningsområden vars bokföringsenheter inte har fått ett enda negativt ställningstagande till lagenligheten.¹

Revisionsverkets centrala iakttagelser vid redovisningsrevisionerna av statens bokföringsenheter 2022

Jämfört med 2021 har anmärkningarna om bokföringsenheternas bokslutskalkyler och noter eller uppgifterna om den funktionella effektiviteten ökat.

Tre bokföringsenheter har fått en anpassad redovisningsrevisionsberättelse minst sju år i följd.

Antalet bokföringsenheter som fått en laglighetsanmärkning har varit nästan oförändrat 2020-2022.

Man har gjort framsteg i förenhetligandet av budgeten – utvecklingsarbetet bör fortsätta

Vid granskningen av budgetens enhetlighet (11/2020) konstaterades att förfarandena för upprättande av budgeten var oenhetliga 2015–2020 och att anvisningarna för uppgörande av budget inte hade följts till alla delar. Revisionsverket rekommenderade bland annat att kontrollerna av budgetberedningen och behandlingen av budgetpropositioner utvecklas och att budgetens kontoindelning förenklas. Revisionsverket gjorde en uppföljning av granskningen i två steg 2021 och 2022. På basis av det andra steget har man förbättrat budgetens enhetlighet till exempel genom att utveckla kontrollerna och minska blandade moment. Dessutom har man i högre grad än tidigare ingripit i förslag som strider mot föreskriften om uppgörande av budgeten. Utvecklingsarbetet bör fortsätta. Utifrån uppföljningen har väsentliga utvecklingsåtgärder i praktiken inte vidtagits när det kommer till huvudtitlarnas kapitel- och momentstruktur. Dessutom har kontoindelningen inte förenklats, vilket har påverkats också av de nya posterna för faciliteten för återhämtning och resiliens. Revisionsverket utvärderar i fortsättningen ändamålsenligheten och enhetligheten i budgetförfarandena inom ramarna för den årliga redovisningsrevisionerna.²

Förvaltningen har korrigerat brister i stöd och bidrag som betalats till icke-vinstdrivande sammanslutningar

Vid granskningen av stöd till icke-vinstdrivande sammanslutningar (11/2019) observerades vissa förfaranden som stred mot bestämmelserna samt brister i den interna kontrollen. Brister förekom bland annat i utbetalningen och övervakningen av understöd och förskott på dem, i publiceringen av utlysningar av understöd, i reglerna och villkoren för understöd

samt i lämnandet av uppgifter till statsrådets finansutskott. Brister konstaterades inom jord- och skogsbruksministeriets, undervisnings- och kulturministeriets, social- och hälsovårdsministeriets samt arbets- och näringsministeriets förvaltningsområden. Vid granskningen framkom dessutom att en del av lagstiftningen om understöd kräver uppdatering. I synnerhet lagstiftningen om Arbetshälsoinstitutet var till många delar föråldrad och bristfällig. Utifrån uppföljningen hade granskningsobjekten i huvudsak vidtagit korrigerande åtgärder. Revisionsverket fortsätter uppföljningen i samband med redovisningsrevisionerna.³

Inget att anmärka på i statsförvaltningens relationer till närstående parter och närståendetransaktioner

Med tanke på principerna för transparent, lagenlig och god förvaltning är det viktigt att statsförvaltningens affärstransaktioner med närstående parter är lagliga och att förfarandena för intern kontroll i anslutning till dem är tillräckliga och ändamålsenliga. Vid granskningen utreddes om det i statsförvaltningens närståendetransaktioner går att identifiera transaktioner som tyder på fel eller missbruk och om den interna kontrollen som gäller behandlingen av närståendetransaktioner har ordnats på ändamålsenligt sätt.

Utifrån granskningen hade tjänstemannaledningen vid statsförvaltningens bokföringsenheter kontakter till sammanlagt 477 olika sammanslutningar, av vilka 236 är föreningar, 157 är företag och 84 är stiftelser. Cirka en fjärdedel av sammanslutningarna hade haft affärstransaktioner med staten. I de granskade närståendetransaktionerna mellan staten och statens närstående personer och sammanslutningar fanns inget att anmärka på. Det observerades inte heller några väsentliga brister i informationsinnehållet i redogörelserna för den högsta ledningens bindningar, i iakttagandet av skyldigheten att lämna en redogörelse eller i ordnandet av tillsynen över redogörelserna. Av de statliga bokföringsenheternas bokslut framgår å andra sidan inte på ett transparent sätt huruvida bokföringsenheterna har haft affärstransaktioner med aktörer som kan anses höra till bokföringsenheternas närståendekrets.⁴

Tillsynen över skatter som betalas på eget initiativ bör utvecklas

Skatter på eget initiativ är till exempel mervärdesskatt och punktskatt. Den som betalar skatt på eget initiativ räknar själv ut beloppet samt deklarerar och betalar det. I budgeten för 2022 var andelen skatter på eget initiativ av statens alla skatteinkomster cirka 65 procent, dvs. 29 miljarder euro. Lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ (768/2016) trädde i kraft 2017. Utifrån granskningen har beskattningsförfarandena för skatter på eget initiativ förenhetligats så att lagen innehåller allmänna bestämmelser om förfarandena samt bestämmelser om vissa harmoniserade förfaranden, såsom skatteperioder, skattedeklarering, betalning och påförande av skatt, påföljdsavgifter och ändringsökande.⁵

Det lagstiftningsmässiga genomförandet förtydligar beskattningsförfarandena för skatter på eget initiativ. Ett av de centrala målen för reformen var också att förbättra den administrativa effektiviteten. Både i lagstiftningen och i den praktiska beskattningsverksamheten har man strävat efter att antalet beskattningsbeslut ska vara så litet som möjligt särskilt när det gäller mervärdesbeskattningen. Granskningen visar att gränsen för skatteändringar som görs på myndighetsinitiativ och på basis av den skattskyldiges rättelse är svävande. Skatteförvaltningen hade länge som mål att satsa särskilt på tillsynen över stora och internationella

bolag. Målet slopades dock när man började betona Koncernskattecentralens metoder för föregripande handledning. Föregripande handledning anses vara ett effektivt sätt att inrikta styrningen på stora kundgrupper, men trots det saknas tydliga indikatorer.⁵

Utifrån revisionen har kontrollen av mervärdesskattedeclarationer per skatteperiod minskat väsentligt och kontrollen grundar sig endast vagt på prövning enligt urval, som är ett etablerat sätt att styra händelser till tjänstemannabehandling huvudsakligen utifrån riskerna. Bestämmelsen om prövning enligt urval möjliggör en annorlunda kontrollnoggrannhet i den automatiserade beskattningen. Statens revisionsverk anser att ett förfarande där man i mervärdesbeskattningen kontrollerar endast en del av de skattedeclarationer som valts ut enligt samma kontrollregler inte främjar uppnåendet av skatteharmoniseringsmålen. Risken med förfarandet är att garantierna för god förvaltning inte uppfylls och att den skattskyldiges rättsskydd äventyras.

Vid granskningen konstateras att förfarandena för skattekontroll och styrning av skattskyldiga varierar, och i lagen om beskattningsförfarandet finns bestämmelser om endast ett fåtal av de principer och den praxis för styrnings- och kontrollmetoderna som Skatteförvaltningen använder. Dessutom ger mervärdesskattekontrollens handavtryck, som presenteras som en indikator på mervärdesskattekontrollens verkningsfullhet i Skatteförvaltningens bokslut, en väsentligt felaktig bild av kontrollens verkningsfullhet.⁵

Revisionsverkets rekommendationer om tillsynen över skatter som betalas på eget initiativ

Det skulle vara skäl att bedöma hur förutsättningarna för skattekontroll av skatter på eget initiativ, i synnerhet av mervärdesbeskattningen, och tillförlitligheten hos mätarna för kontrollen skulle kunna förbättras så att också Tullens uppgifter i fråga om skattekontroll av punktbeskattningen beaktas. Dessutom bör man bedöma behovet av att reglera Skatteförvaltningens nya handlednings- och kontrollformer samt utveckla författningarna så att de effektiviserar beskattningsprocessen, men samtidigt främjar beskattningens riktighet och bemöter de skattskyldiga jämlikt.⁵

Kapitlet bygger på följande revisioner, granskningar och uppföljningar:

- 1 Redovisningsrevisioner av statens bokföringsenheter 2022
- 2 Uppföljningsrapport 28.12.2022 om granskningen Budgetens enhetlighet (11/2020)
- 3 Uppföljningsrapport 15.12.2022 om granskningen Stöd till icke-vinstdrivande sammanslutningar och vissa särskilda förfaranden (11/2019)
- 4 Statsförvaltningens relationer till närstående parter och närståendetransaktioner (6/2023)
- 5 Beskattningsförfaranden för skatter på eget initiativ (1/2023)

Mer information om kapitlets teman och om de bakomliggande revisionerna och granskningarna finns i årsberättelsens webbupplaga på:

<https://www.vtv.fi/sv/publikationer/statens-revisionsverks-arsberattelse-till-riksdagen-2023/>.

3 Förmånssystemens förenlighet och servicesystemens funktion grundar sig på kundernas behov

Samordningen av de sociala förmånerna och tjänsterna i anslutning till dem har vid sidan av att öka incitamentet för arbete varit ett centralt mål för beredningen av socialskyddsreformen. Man har redan under flera valperioder strävat efter att göra de offentliga servicesystemen och olika tillståndsprocesser mer fungerande bland annat genom att beakta kundernas behov och genom digitalisering. Revisioner av system som är åtskilda från varandra visar att förbättringar har gjorts, men det finns fortfarande mycket kvar att göra.

Det allmänna bostadsbidraget har blivit ett stöd framför allt för personer med låga förvärvsinkomster

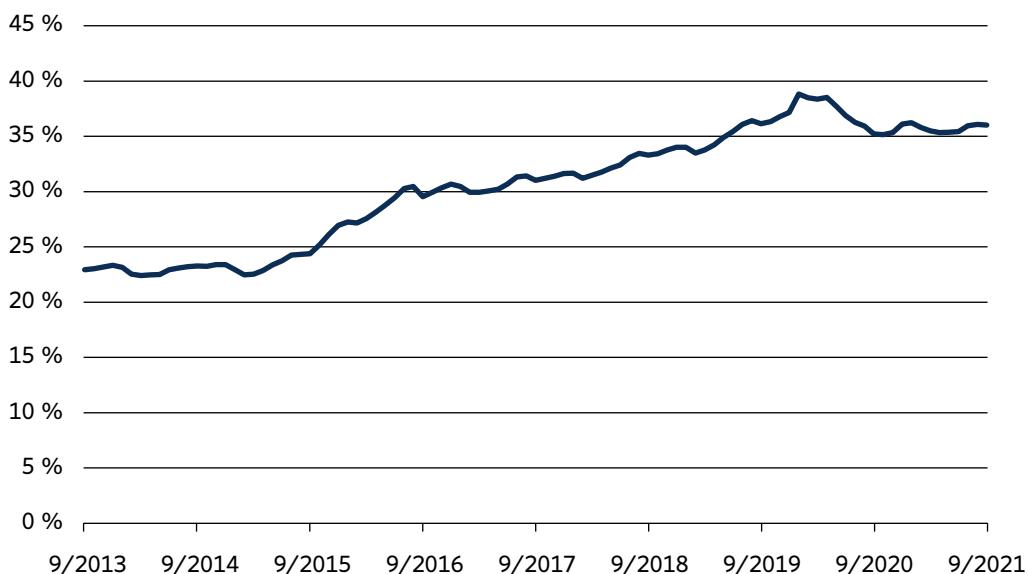
Den parlamentariska kommittén som bereder reformen av den sociala tryggheten föreslog i sin mellanrapport den 16 mars 2023 en omfattande utredning om bland annat

- hur bostadsbidraget bör fördelas på olika typer av hushåll som får understöd (låginkomstagare, studerande, barnfamiljer av varierande typ) enligt kommungrupp eller pendlingsområde
- huruvida det nuvarande förvärvsinkomstavrdraget som tillämpas vid beräkningen av bostadsbidraget, dvs. den s.k. skyddade delen, har förbättrat bostadsbidragstagarnas utkomst, välfärd eller sysselsättning
- hur en höjning av de maximala boendeutgifterna vid beräkningen av bostadsbidraget skulle påverka antalet mottagare av utkomststöd
- vilka konsekvenser slopandet av förmögenhetsprövningen har haft.

Revisionsverkets revision svarar delvis på dessa frågor.¹ Vid revisionen av det allmänna bostadsbidraget utreddes hur väl förvärvsinkomstavrdraget som infördes i 2015 fungerar som ett incitament för deltidsarbete och ett sätt att minska den strukturella arbetslösheten. Förvärvsinkomstavrdraget innebär att man från förvärvsinkomsterna för varje vuxen medlem

i ett hushåll drar av 300 euro per månad vid beräkningen av bostadsbidragets belopp. Vid revisionen bedömdes också incitamentseffekterna av förvärvsinkomstavrdraget och förenligheten mellan bostadsbidraget och studiepenningen eller utkomststödet.

På basis av revisionen har det allmänna bostadsbidraget efter införandet av förvärvsinkomstavdraget blivit en central stödform framför allt för hushåll med låga förvärvsinkomster.¹ Avdraget ökar förvärvsarbetsande stödmottagares inkomster och minskar därmed också behovet av utkomststöd. Detta har också varit målet för de skyddade delarna vid beräkningen av det allmänna bostadsbidraget och utkomstskyddet. Införandet av förvärvsinkomstavdraget vid beräkningen av bostadsbidraget ökade bostadsbidragets belopp för hushåll med förvärvsinkomster och ökade antalet hushåll som har rätt till allmänt bostadsbidrag. Åren 2015–2019 ökade andelen förvärvsarbetsande av de som fick allmänt bostadsbidrag från 24 procent till 39 procent (figur 3). Studerande har inte inkluderats i siffrorna.¹

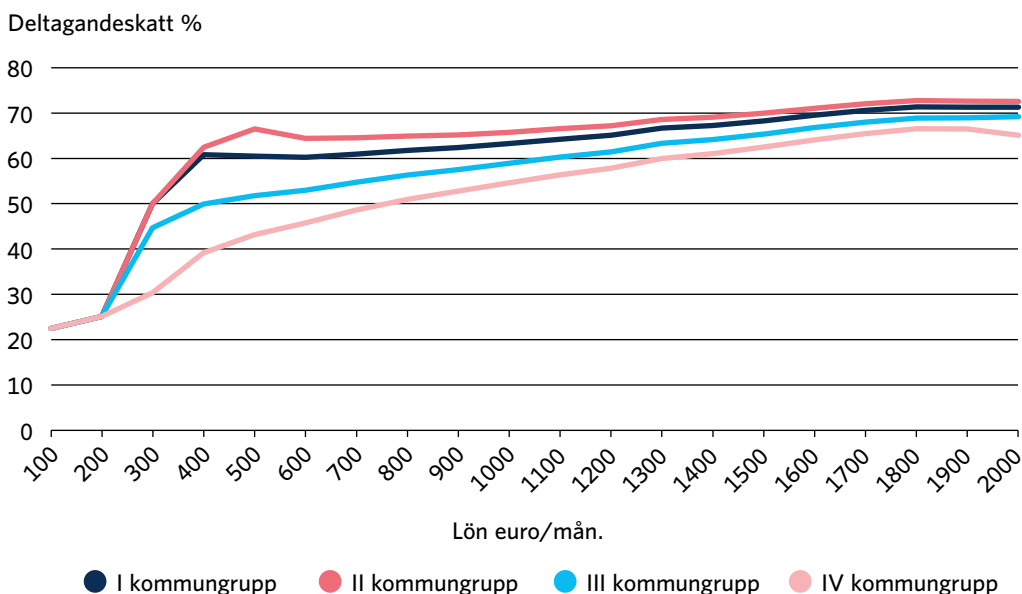

Figur 3: Andelen hushåll med förvärvsinkomster (%) av alla hushåll som fick allmänt bostadsbidrag från september 2013 till september 2021. Studerande har inte inkluderats i siffrorna. Källa: FPA:s bostadsbidragsregister.¹

Förvärvsinkomstavrdraget uppmuntrar stödmottagarna till deltidsarbete - trots det täcks boendeutgifterna i stor utsträckning även med utkomststöd

Incitamentsfällor är till exempel situationer där arbetsinkomsten inte i betydande grad ökar de tillgängliga inkomsterna eller där sammanslagningen av arbets- och förmånsinkomster kräver särskild ansträngning av en person och eventuellt orsakar avbrott i inkomsterna.

Utifrån de exempelkalkyler som gjorts med SISU-mikrosimuleringsmodellen är deltidsarbete inte en incitamentsfälla för sådana hushåll som typiskt får allmänt bostadsbidrag.¹ I och med förvärvsinkomstavrdraget ökar deltidsarbetets sporrande effekt hos familjer med en vårdnadshavare som bor i huvudstadsregionen och som får arbetsmarknadsstöd. Inte heller bland ensamboende mottagare av arbetsmarknadsstöd uppstår någon incitamentsfälla med avseende på sysselsättningen om deras månadsinkomster är 100–2 000 euro i månaden (se figur 4). Utan förvärvsinkomstavrdraget skulle deltagandeskatten för ensamboende arbetslösa i huvudstadsregionen närma sig 80 procent, dvs. den teoretiska gränsen för arbetslöshetsfällan, redan med en månadsinkomst på 600 euro.¹

Figur 4: Deltagandeskatten för ensamboende arbetslösa som får bostadsbidrag och arbetsmarknadsstöd i alla kommungrupper enligt lagstiftningen 2022. Boendeutgifterna är de genomsnittliga utgifterna för hushåll bestående av ensamboende arbetslösa i respektive kommungrupp i december 2021. Källa: SISU-modellen.¹

Enligt Statens revisionsverks beräkningar är deltidsarbete i och med förvärvsinkomstavgiften ekonomiskt mest lönsamt för högskolestuderande som får allmänt bostadsbidrag och studiepenning och för vilka deltagandeskatten är under 50 procent i hela landet.¹ Trots dessa goda ekonomiska incitament för arbete borde de studerande kunna bedöma både hur deras egna inkomster påverkar studiepenningen och hur inkomsterna för de vuxna medlemmarna i hushållet påverkar det allmänna bostadsbidraget. Det är dock problematiskt för de studerande att man i besluten om det allmänna bostadsbidraget använder den kalkylerade medelinkomsten för hushållet för det kommande året, medan studiepenningen bestäms utifrån den studerandes personliga inkomster.¹

Incitamenten för sysselsättning är bättre för dem som bor utanför huvudstadsregionen och som får bostadsbidrag än för dem som bor i huvudstadsregionen, i synnerhet för dem med låga förvärvsinkomster. Detta beror på att boendekostnaderna på andra håll i landet är lägre än i huvudstadsregionen, varvid utkomstskyddet för arbetslösa och det allmänna bostadsbidraget bättre räcker till för att täcka boendeutgifterna.

Boendeutgifterna täcks dock i anmärkningsvärd grad också med utkomststöd: knappt hälften av utgifterna för det grundläggande utkomststödet går för närvarande till stödmottagarnas boendeutgifter. Användningen av utkomststöd försvagar de ekonomiska incitamenten för arbete och den strikta behovsprövningen gör det mer byråkratiskt att arbeta. Om villkoren för att få bostadsbidrag skärps, måste boendeutgifterna allt oftare täckas med utkomststöd. Dyrt boende försvårar sålunda socialskyddsreformens mål att minska det långvariga behovet av utkomststöd.¹

Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet tryggar den sociala bostadsproduktionen

Den statsunderstödda produktionen av ARA-bostäder till rimligt pris kompletterar utbudet av marknadsbestämda bostäder och jämnar ut konjunkturerna. Avtalen mellan staten och de stora städerna om markanvändning, boende och trafik (MBT) har konstaterats vara ett fungerande sätt att genomföra en långsiktig bostadspolitik. En av parterna i MBT-avtalen, Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA), beviljar understöd, bidrag och borgen för bostadsproduktion till rimligt pris. ARA styr och övervakar också användningen av ARA-bostadsbeståndet.

Utifrån en revision av ARA:s verksamhet har målen för MBT-avtalen och de resultatmål som ställts upp för ARA uppnåtts väl, men ARA:s finansieringsinstrument motsvarar inte till alla delar byggherrarnas och finansierarnas behov.² Befolkningstillväxten, de förmånliga hyrorna och den låga bostadsomsättningen håller uppe efterfrågan på ARA-bostäder. I synnerhet i stora städer är det svårt att svara på efterfrågan på social bostadsproduktion med fritt finansierad bostadsproduktion och rådande hyresnivåer. I flera städer är det dessutom brist på tomter som lämpar sig för produktion av bostäder till rimligt pris. ARA beviljar med vissa undantag dock inte räntestödslån till sådana medelstora landskapscentrum med 50 000–100 000 invånare, där befolkningen inte ökar. Hyreshusbolagen i sådana städer har mycket begränsade möjligheter att finansiera investeringar i nybyggnad och ombyggnad.²

Revisionsverkets rekommendationer för beredning av reformen av den sociala tryggheten och främjande av den sociala bostadsproduktionen

Man drar upp riktlinjer för i vilken mån utkomsten för personer med låga förvärvsinkomster stöds med allmänt bostadsbidrag och i vilken mån med andra förmåner.¹

Man utvecklar lösningar som minskar behovet av utkomststöd, som är avsett att beviljas tillfälligt och i sista hand, för att stödja boendet.¹

I regeringens propositioner inkluderas bedömningar av reformernas mål och deras statsekonomiska effekter och övriga effekter samt alternativa sätt att genomföra reformerna.¹

För att främja den sociala bostadsproduktionen utreds behovet av och möjligheterna att finansiera hyreshusbolag i medelstora landskapscentrum med ARA:s räntestödslån.²

Kommunanvisningen av personer som får internationellt skydd och uppföljningen av placeringen har förbättrats, och personer som behöver tillfälligt skydd har rätt till en hemkommun

För att göra asylprocessen smidigare har kommunanvisningen av personer som får internationellt skydd och förflyttningen från förläggningarna till kommunerna utvecklats målriktat och den har utvärderats heltäckande i samband med reformen av integrationslagen (936/2022, RP 208/2022 rd). Detta framgår av uppföljningen av revisionen med samma tema (2/2018). Utvecklingsåtgärderna har fokuserats på mottagningsprocessen, de kalkylmässiga ersättningarna, anvisandet av kvotflyktingar till kommunerna samt förbättrandet av informationstillgången. Dessutom har uppföljningen och rapporteringen av placeringen i kommunerna förbättrats under de senaste åren. Vid uppföljningen kunde man dock inte förvissa sig om att de nuvarande informationssystemen stödjer informationsutbytet mellan olika aktörer i tillräcklig grad.³

I samband med samma uppföljning utreddes också hur Europeiska unionens direktiv om tillfälligt skydd, som trädde i kraft den 4 mars 2022, har genomförts i Finland. Direktivet är avsett för personer som flyr kriget i Ukraina. Processen för tillfälligt skydd är lättare och snabbare än ett asylförfarande. En åtgärd i verkställandet av direktivet var de ändringar i integrationslagen och mottagningslagen som trädde i kraft den 1 mars 2023, på basis av vilka staten betalar kommunerna och välfärdsområdena ersättning för ordnandet av tjänster för de personer som får tillfälligt skydd och som anvisats hemkommun. Personer som får tillfälligt skydd kan ansöka om hemkommun när de har vistats i Finland i ett år. Beredningen av lagändringarna påskyndades av den utredning som färdigställdes våren 2022 (VN/6332/2022) om rätten till hemkommun för personer som får tillfälligt skydd. I NTM-centralernas mål för kommunplatser 2023 har man också beaktat personer som får tillfälligt skydd.³ Under våren 2023 bereder miljöministeriet dessutom ett utkast till regeringsproposition, där det föreslås att personer som fått tillfälligt skydd skulle kunna tilldelas statsstödda bostäder oberoende av längden på det beviljade uppehållstillståndet. Syftet med propositionen är att bidra till bostadsarrangemangen i kommuner med personer som flytt kriget i Ukraina.

Revisionsverket anser att hela systemet för kommunanvisning av personer som får internationellt skydd kan utvärderas tillförlitligt först efter att integrationslagen har trätt i kraft 2025.

Tillståndsprocesserna för arbetsrelaterad invandring har blivit snabbare, men processerna för familjeåterförening och erhållande av yrkesrättigheter inom social- och hälsovården är fortfarande långsamma

Sedan 2003 har det nämnts i regeringsprogrammen att främjande av arbetsrelaterad invandring är ett sätt att stärka ekonomin och förbättra situationen i branscher som lider av arbetskraftsbrist. Revisionsverket utredde de administrativa processerna inom servicesystemet för arbetsrelaterad invandring.⁴ Utifrån revisionen har arbetstillståndsprocesserna utvecklats målmedvetet efter att förvaltningen av arbetsrelaterad invandring överfördes till arbets- och näringsministeriet 2020. Tillståndsprocesserna har påskyndats genom bland annat automatisering och ökade personalresurser. Behandlingen av uppehållstillstånd för specialsakkunniga och tillväxtföretagare och behandlingsprocessen för deras familjemedlemmar uppnådde den målsatta tiden på två veckor 2021. I juni 2022 infördes en så kallad expressfilstjänst och D-visum för dem.⁴

D-visumet antogs stödja genomförandet av expressfilen på så sätt att specialsakkunniga och tillväxtföretagare samt deras familjemedlemmar kan resa till Finland genast efter att uppehållstillstånd har beviljats. Enligt myndigheternas bedömning är den tidsmässiga besparingen i tillståndsprocessen ungefär en till två veckor och den kan realiseras endast om man ansöker om ett långvarigt visum samtidigt som man ansöker om uppehållstillstånd i e-tjänsten. På basis av revisionen har expressfilen och D-visumet inte i initialskedet ökat den arbetsrelaterade invandringen i förväntad omfattning och det finns skäl att i fortsättningen bedöma kostnadsnyttan av dem. Å andra sidan har andra arbetstagare och företagare som flyttar till Finland inte tillgång till expressfilstjänsten, utan för dem gäller en betydligt långsammare tillståndsprocess i två steg. År 2022 räckte det i genomsnitt tio veckor för arbetstagare att få arbetsrelaterat uppehållstillstånd. För sjukskötare och närvårdare räcker tillståndsprocessen från fem–sex veckor till flera månader. I Nyland har tillståndsprocessen påskyndats efter att man hösten 2021 avstod tillfälligt från tillgångsprövningen för flera yrken inom social- och hälsovården.⁴

Uppehållstillstånd på grund av familjeband för familjemedlemmar till en person som lagligen vistas i Finland förutsätter att den sökandes försörjning i Finland är tryggad. Om familjen exempelvis består av två vuxna och två minderåriga barn, krävs för försörjningen en nettointkomst på sammanlagt 2 600 euro per månad. Trots att inkomstgränserna inte är absoluta, kan de utgöra ett betydande hinder för utläningar i många yrken. Ansökningsprocessen för familjemedlemmar till arbetstagare fördröjs dessutom mest av behovet av utredningar och auktoriserade dokument samt av muntliga höranden av de sökande vid beskickningarna. Vid revisionen konstateras att en mer omfattande utkontraktering av arbetsuppgifter som gäller tillståndsärenden, höranden av sökande på distans och certifiering av arbetsgivare påskyndar de sökandes och arbetsgivarnas utträttande av ärenden och sparar resekostnader för de sökande. Ändringarna i utlänningslagen, som trädde i kraft den 23 februari 2023, gör det möjligt att införa dessa åtgärder.⁴

Vid revisionen fungerade social- och hälsovårdsbranschen som exempelbransch. Enligt uppskattningar skulle social- och hälsovårdsbranschen behöva tusentals utländska arbetstagare årligen. Den arbetsrelaterade invandringen försvåras dock av att personer som har genomgått social- och hälsovårdsutbildning utanför EU- och EES-området först måste beviljas rätt till yrkesutövning av Valvira innan arbetsrelaterat uppehållstillstånd kan beviljas. Åren 2018–2021 beviljades årligen 400–500 personer rätt till yrkesutövning inom social- och hälsovården. För att få rätt att utöva yrket krävs att den sökande visar upp ett intyg över tillräckliga språkkunskaper för Valvira, men det ankommer på arbetsgivaren att se till att personen har de språkkunskaper som behövs för uppgiften. Dessutom kan Valvira kräva att den sökande vidtar ersättande åtgärder eller genomgår tilläggsstudier. För dem som genomgått läkar- eller tandläkarutbildning har det ordnats en behörighetsväg, men sjukskötarna kan för närvarande få behörighet enbart genom enskilda projekt. Finansieringen av behörighetsutbildningen har dock inte varit permanent.⁴

Revisionsverkets rekommendationer om främjande av arbetsrelaterad invandring

Man stärker och etablerar rådgivnings-, handlednings-, integrations- och etablerings-tjänsterna för arbetsrelaterade invandrare i hela landet.⁴

Man utreder och korrigerar bristerna i kunskapsunderlaget för arbetsrelaterad invandring så att den information som beskriver orsaken till uppehållstillståndet kan kombineras med annan nationell registerinformation.⁴

Man genomför förslagen om finansiering, utveckling och etablering av behörighetsutbildning för utländsk arbetskraft i den strategiska färdplanen 2022–2027, som utarbetats av arbetsgruppen för att trygga tillräcklig personal och tillgången till arbetskraft inom social- och hälsovården.⁴

Utbildnings- och coachningstjänster som ordnas av kommunerna är en väg in i arbetslivet för unga

Syftet med reformen av yrkesutbildningen, som trädde i kraft 2018, var att förnya yrkesutbildningen till en kunskapsbaserad och kundorienterad helhet. Vid uppföljningen av revisionen av beredningen och genomförandet av reformen (2/2021) utreddes hur ett sysselsättningsstödjande utbildningsutbud har främjats, hur arbetsgivarnas engagemang i inläringen på arbetsplatserna har kartlagts och hur kunskapsunderlaget som ligger till grund för finansieringslösningarna har stärkts.⁵ Utifrån uppföljningen har utbildningsförvaltningens åtgärder främjat yrkesinstitutens möjlighet att erbjuda sysselsättningsstödjande utbildningshelheter. Bland annat har allokeringen av finansieringen effektiviserats i viss mån och man har börjat göra innehållet i yrkesexamina mer flexibelt än i nuläget. Man har utvecklat kunskapsunderlaget för finansieringen, som grundar sig på yrkesutbildningens verkningfullhet, genom att automatisera insamlingen av respons från elever och arbetshandledare samt genom att förbereda utnyttjandet av informationen i det nationella inkomstregistret vid produktionen

av information om de utexaminerades placering i arbete eller utbildning. Även kunskapsunderlaget om arbetsplatsernas engagemang har förbättrats och ett pilotprojekt om fördelarna med utbildningsersättning pågår. Trots att utvecklingen har varit positiv, ska anordnarna av yrkesutbildning vidareutveckla utbudet av tjänster och utbildningar utgående från arbetslivets behov.⁵

I slutrapporten för utvecklingsprojektet för samarbetet inom utbildningen på andra stadiet och anordnarstrukturen föreslogs hösten 2022 att anslaget för yrkesutbildning fördelas på två finansieringskanaler: finansiering av läropliktsutbildningen och finansiering av kontinuerligt lärande. Beslut om fördelningen av anslaget skulle fattas årligen i statsbudgeten. En separering av anslaget skulle stärka grundfinansieringen av läropliktsutbildningen och förenkla bestämningsgrunderna för finansieringen av yrkesutbildningen. En separering av finansieringen skulle också skapa förutsättningar för att reformera grunderna för finansieringen av kontinuerligt lärande så att de bättre än i nuläget skulle beakta målen för utbildningen för befolkningen i arbetsför ålder och näringslivets behov. Likaså skulle man kunna säkerställa att det skulle vara lönsamt att ordna även utbildningshelheter som är mindre än en examensdel.

Den verkstadsverksamhet som i huvudsak ordnas av kommunerna ska med hjälp av coachning förbättra de ungas livskompetens och färdigheter att komma in på en utbildning, slutföra utbildningen och därefter komma in på den öppna arbetsmarknaden eller få tillgång till annan service som de behöver. Utifrån uppföljningen av revisionen av ungdomsverkstäderna och det uppsökande ungdomsarbetet strävar man med verkstadsverksamheten och uppföljningen av den efter att säkerställa att i synnerhet unga som står utanför utbildning och arbetslivet kan delta i ungdomsverkstäderna.⁵ I verkstäderna inleddes ett nytt samarbete med utbildningsanordnarna efter att lagen om utbildning som handleder för examensutbildning trädde i kraft 2022. Utvidgningen av den allmänna läroplikten fram till 18 års ålder kan dock ha en större effekt än enskilda åtgärder under de närmaste åren, eftersom den kan antas öka antalet unga som avlagt examen på andra stadiet. Vid uppföljningen förblev det oklart på vilket sätt fördelningen av understöden för uppsökande ungdomsarbete till de kommuner som är i störst behov av dem har förbättrats. Utifrån statistiken kan man på ett tillförlitligt sätt bedöma huruvida understöden fördelas i tillräcklig grad enligt servicebehovet.⁶

De komplicerade och splittrade servicesystemen försvårar styrningen och hanteringen av systemen

Många offentliga servicesystem och deras förvaltningsstrukturer är komplicerade och splittrade. Tjänster produceras av flera aktörer inom olika förvaltningsområden, en del riksfattande och en del regionalt eller lokalt. Det finns ofta oklarheter och överlappningar i tjänsteproducenternas uppgifter och ansvar även ur deras eget perspektiv, detsamma upplever de som använder tjänsterna. Komplicerade och splittrade servicesystem är svåra att hantera och styra. Det är svårt att verkställa de mål och uppgifter som fastställts för ett system och samarbetet mellan aktörerna och informationsutbytet är inte smidiga. Detta har framgått av flera revisioner.^{4, 7-9}

De ansvariga instanserna har redan länge känt till hur komplicerat det offentliga systemet för företagstjänster är. Man har försökt förtydliga systemet bland annat genom att göra tjänsterna elektroniska, genom att bygga upp servicehelheter, servicevägar och informationssystem, genom att främja samarbetet mellan tjänsteproducenterna och genom att främja informationsutbytet. Utifrån revisionen har man fått till stånd förbättringar, men åtgärder som fokuserar på en enskild delhelhet eller tjänst löser inte problemen med hela systemets funktionalitet och styrbarhet.⁷

Problemet med företagsservicesystemets hanterbarhet åskådliggörs också av att systemet styrs och utvecklas aktörsspecifikt och koordineringen av helheten är knapp. Vid revisionen framkom att man på basis av mål som ställts upp på kort sikt och prestationsbaserade indikatorer inte kan dra några slutsatser om resultatet av servicesystemets verksamhet. Dessutom är det inte möjligt att bedöma lönsamheten och produktiviteten i produktionen av tjänster, eftersom det inte finns information att tillgå om de arbetstidsresurser som använts för offentliga företagstjänster. Det finns också problem med användbarheten av informationen och det gemensamma kundhanteringssystemet för producenter av företagstjänster. Revisionsverket rekommenderar att styrningen av systemet för företagstjänster och aktörernas arbetsfördelning preciseras samt att utvecklingen av verksamhetsindikatorer och datasystemen fortsätter.⁷

Digitaliseringen är också en viktig komponent i de riksomfattande målen för social- och hälsovården. I målen betonas välfärdsområdenas samarbete särskilt i reformen av klient- och patientdatasystemen samt utvecklingen av informationsproduktionen inom social- och hälsovården som ett ledningsverktyg.⁸ På basis av revisionen är sambandet mellan uppföljningen av målnuppfyllelsen och styrningen dock ännu oklart. I den så kallade nationella hybridstyrningsmodellen för social- och hälsovården, som är under utveckling, kombineras verktygen för norm-, resurs- och informationsstyrning. Revisionen rekommenderar att man som stöd för digitaliseringen av social- och hälsovården fastställer en nationell vision samt konkreta mål och uppföljningsindikatorer.⁸ Social- och hälsovårdsministeriet inledde tillsammans med välfärdsområdena ett strategiarbete för informationshantering och digitalisering inom social- och hälsovården våren 2023. I strategiarbetet utarbetar man gemensamma mål och utvecklingsprioriteter för digitaliseringen samt avtalar om metoder, åtgärder och uppgiftsfördelning för de kommande tio åren.

På basis av uppföljningen av revisionen av digitaliseringen av undervisnings- och lärandemiljöerna i allmänbildande utbildning har aktörernas ansvar och uppgifter inte ändrats efter revisionen i enlighet med revisionsverkets rekommendationer.⁹ Man har börjat sammanställa och förnya digitaliseringens styrnings- och verksamhetsmodeller på ett övergripande sätt, men arbetet har avancerat långsamt. Däremot har arbetet med att utveckla informationshanteringsarkitekturen inom digitaliseringen gått framåt mer målmedvetet. Revisionsverket anser det vara viktigt att styrningen och utvecklingen av digitaliseringen av den allmänbildande utbildningen stärks mellan ministerierna, ämbetsverken och kommunerna med hjälp av struktur-, resurs-, informations- och utvärderingsstyrning på så sätt att de materiella och immateriella resurserna beaktas.⁹

Man bör fästa större vikt vid kundernas behov och regionala särdrag i utvecklingen av offentliga tjänster

Utifrån revisionen är tillgången till offentliga företagstjänster och serviceutbudet i allmänhet på en god nivå, men det finns regionala skillnader i utbudet av tjänster och tjänster erbjuds i för hög grad från tjänsteproducenternas utgångspunkt.⁷ I synnerhet i Nyland finns det för lite offentliga företagstjänster att tillgå i förhållande till behoven. Dessutom ses reformen av arbets- och närings tjänsterna 2024 (L 380/2023), som genomförs i början av 2025, som en potentiell risk för informationsutbytet och samarbetet mellan aktörerna i systemet för företagstjänster samt för systemstyrningen. Om samordningen av tjänsterna försvåras, kan det förekomma regionala variationer i både tjänsternas kvalitet och innehåll.⁷

Iakttagelser om beaktandet av kundbehoven gjordes också vid revisionen av de elektroniska Suomi.fi-tjänsterna.¹⁰ Organisationer inom den offentliga förvaltningen är i regel skyldiga att använda Suomi.fi-tjänsterna. Syftet med tjänsterna är att förbättra tillgången till och kvaliteten på offentliga tjänster samt stödja effektiviteten i den offentliga förvaltningens verksamhet. Av de åtta Suomi.fi-servicehelheter som behandlades vid revisionen användes tre mer omfattande inom den offentliga förvaltningen under revisionen. Som helhet har ibruktageandet av tjänsterna blivit något smidigare, men behovet av att utveckla tjänsterna diskuteras inte tillräckligt med användarorganisationerna och prioriteringen av utvecklingsobjekten är inte transparent. Revisionen rekommenderar att utvecklingen av tjänsterna inriktas på väsentliga behov och användningsfall, som i sista hand återspeglas på tjänsternas slutanvändare, dvs. medborgare och företag. Dessutom bör den strategiska styrningen av Suomi.fi-tjänsterna förtydligas och en mer systematisk och förutseende utveckling av tjänsterna säkerställas även med hjälp av finansiering.¹⁰

Utmaningarna med digitaliseringen av servicesystemet tas också upp vid revisionen av social- och hälsovårdens informationssystem.⁸ Valfärdsområdenas utgångspunkter är olika i reformens initialskede: i vissa valfärdsområden har informationssystemen redan förenhetligats, i andra områden är informationssystemen splittrade. Situationen under förändringskedet har följts upp intensivt och som stöd för genomförandet av reformen utarbetades en färdplan för 2021–2023. En av färdplanens delar är verkställandet av de centrala uppgifterna inom ICT-beredningen. Fem samsamarbetsområden har bildats av valfärdsområdena och deras uppgift är områdesvis samordning och utveckling samt områdesvist samsamarbete inom social- och hälsovården. Målet är att de viktiga informationssystemen, framför allt klient- och patientdatasystemen, ska förenhetligas på samsamarbetsområdesnivå. Valfärdsområdena anser att styrningen som sådan har räckt till i förändringskedet, men skillnaderna mellan valfärdsområdena har inte beaktats i tillräcklig utsträckning. På basis av revisionen har den riksomfattande ICT-styrningen inte i tillräcklig utsträckning uppmuntrat områdena till ömsesidigt samsamarbete, och stödet för samsamarbetet mellan samsamarbetsområdena bör stärkas. Datasystemsamsamarbetet mellan områdena sker också via inhouse-bolag, såsom DigiFinland. Revisionen rekommenderar att de riksomfattande digitala tjänsterna inom social- och hälsovården samordnas enligt områdenas behov.⁸

Revisionsverkets rekommendationer för utveckling av servicesystemen

Hantering av helheten av offentliga servicesystem, såsom social- och hälsovården, företagstjänsterna och utbildningstjänsterna, förbättras genom att arbetsfördelningen mellan de organisationer som verkar inom systemen preciseras samt genom att norm-, resurs- och informationsstyrningen förtydligas och förenhetligas.⁷⁻¹⁰

Tjänsterna och digitaliseringen av dem utvecklas systematiskt och med framsyn. Detta förutsätter identifiering och beaktande av väsentliga kundbehov och regionala särdrag samt en stabil finansieringsbas.⁷⁻¹⁰

Kapitlet bygger på följande revisioner, granskningar och uppföljningar:

- 1 Allmänna bostadsbidraget – Totalreformen 2015, förmånsutgifternas utveckling och stödmottagarnas sysselsättning (4/2023)
- 2 Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA) som verkställare av bostadspolitiken (2/2023)
- 3 Uppföljningsrapport 22.12.2022 om revisionen Anvisning av personer som beviljats internationellt skydd till kommunerna och utveckling av systemet med kommunersättningar (2/2018)
- 4 Arbetsrelaterad invandring – Migrationsförvaltningens effektivitet, kundorientering samt rekrytering av utländsk arbetskraft till social- och hälsovårdsbranschen (13/2022)
- 5 Uppföljningsrapport 27.4.2023 om revisionen Reform av yrkesutbildningen (2/2021)
- 6 Uppföljningsrapport 15.3.2023 om revisionen Effekterna av arbetsverkstäder för unga samt resurserna och effektiviteten i uppsökande ungdomsarbete (2/2020)
- 7 Offentliga företagsservicesystemets funktionalitet (5/2023)
- 8 Finansiering och styrning av digitaliseringen av social- och hälsovården (9/2023)
- 9 Uppföljningsrapport 27.12.2022 om revisionen Digitalisering av undervisnings- och lärandemiljöer i allmänbildande utbildning (7/2019)
- 10 Suomi.fi-tjänsternas nuläge och utveckling (10/2022)

Mer information om kapitlets teman och om de bakomliggande revisionerna och granskningarna finns i årsberättelsens webbupplaga på:

<https://www.vtv.fi/sv/publikationer/statens-revisionsverks-arsberattelse-till-riksdagen-2023/>.

4 Livscykelhantering av infrastrukturer är långsiktig skötsel av statsfinanserna

Infrastrukturer, såsom ICT-system, farleder och byggnadsbestånd, är en viktig del av statens anläggningstillgångar. I statens budgetpropositioner och planen för de offentliga finanserna bör man utöver nyinvesteringar och anskaffningskostnader även övergripande presentera kostnaderna för underhåll och reparationsskuld av infrastrukturer, som är en del av livscykelhanteringen. För livscykelhanteringen av anläggningstillgångar behövs också gemensamma mål och upphandlings- och hanteringsförfaranden samt gemensam uppföljningspraxis.

Hållbara finansieringslösningar behövs för livscykelhanteringen av statens och välfärdsområdenas informationssystem

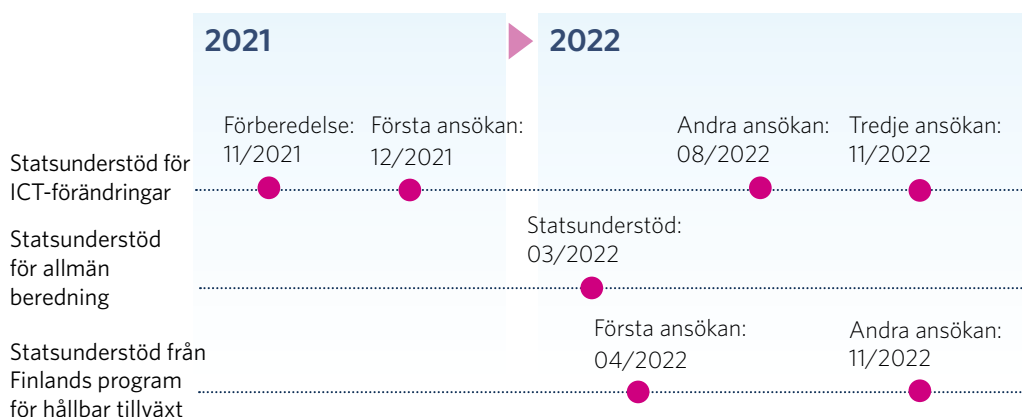
Vid revisionen av statens informationssystem konstateras att man är medveten om informationssystemens livscykelperspektiv inom statsförvaltningen, men man har inte ställt upp gemensamma mål för livscykelhanteringen av dem och man har inte etablerat praxis för uppföljning av deras reparationsskuld.¹ En lyckad livscykelhantering av informationssystemen förutsätter att man redan i systemens anskaffningsskede gör upp långsiktiga planer samt identifierar och hanterar risker i anslutning till att systemen åldras. Dessutom ska faktorer som påverkar kostnaderna för underhållet av informationssystemen beaktas, såsom återkommande uppdateringar, tekniska ändringar och kostnader i slutskedet av systemens livscykel. Budgetprocessen och planen för de offentliga finanserna skapar i princip ramar för genomförandet av de kontinuerliga underhålls- och utvecklingsbehoven i och med att finansiering kan föreslås i planen för de offentliga finanserna för de följande fyra åren. Utifrån revisionen stödjer statsförvaltningens finansieringslösningar dock inte särskilt väl livscykelhanteringen av systemen, eftersom planeringen av finansieringen av systemen är kortsiktig och finansieringen hellre riktas mot nya teknologiprojekt. Då värdet på automatiseringen av funktioner inte kan beräknas är det svårt att påvisa systemens produktivitetspotential när man ansöker om finansiering. Det är inte heller möjligt att göra inbesparingar i utgående system när man finansierar nya system.¹

Kostnaderna för utvecklingen av välfärdsområdenas digitalisering och informationshantering har uppskattats till 2–3 miljarder euro under de kommande tio åren. Kundorienterade och tillförlitliga informationssystem samt webb- och mobiltjänster effektiviserar produktionen av social- och hälsovårdstjänster och deras funktion. Detta antas bromsa ökningen av social- och hälsovårdsutgifterna, även om inget sparmål har ställts upp.

Vid revisionen utreddes finansieringshelheten för social- och hälsovårdens ICT-förändringar och digitalisering, som anvisats för välfärdsområdena 2021–2022.² Utifrån revisionen lyckades välfärdsområdena göra nödvändiga ändringar i sina ICT-system senast vid ingången av 2023, trots de dröjsmål som framkommit i beviljandet av statsunderstöd och brist på kompetens. Likväl hade endast ett fåtal välfärdsområden i omfattande grad inkluderat kostnader för klient- och patientdatasystem i sina investeringsplaner. I de investeringsplaner som välfärdsområdena presenterade hösten 2022 utgjorde ICT-investeringarnas andel sammanlagt cirka en miljard euro, dvs. cirka 11 procent av alla investeringsbehov som välfärdsområdena uppgav. Utifrån revisionen kommer ICT-kostnaderna för social- och hälsovården att öka i nästan alla välfärdsområden under de närmaste åren.²

Under 2021–2022 delades sammanlagt nästan 700 miljoner euro ut i statsunderstöd för social- och hälsovårdens ICT-förändring och digitaliseringsutveckling. Understöden delades ut under tre olika budgetmoment sammanlagt sju gånger (figur 5, tabell 2). Av de statsunderstöd som delades ut från Finlands program för hållbar tillväxt riktades dock endast en del mot utvecklingen av informationshanteringen och de digitala tjänsterna. Statsunderstödshelheten byggdes upp stegvis i takt med att lägesbilden uppdaterades. En del av statsunderstöden delades ut på kalkylmässiga bestämningsgrunder och en del områden beviljades finansiering enligt prövning.²

Utifrån revisionen var de kriterier enligt vilka välfärdsområdenas ansökningar om statsunderstöd bedömdes inte helt transparenta bland annat på grund av att kriterierna ändrades mitt under ansökningsprocessen. Dessutom har det i statsunderstöden för ICT-förändringen förekommit överlappningar både i fråga om tidpunkten och innehållet. På grund av den strikta avgränsningen av finansieringsobjekten har en del av understöden inom programmet för hållbar tillväxt inte använts. Enligt slutsatserna av revisionen främjar en finansieringsmodell av projekttyp som baserar sig på ansökningar om olika statsunderstöd inte ett långsiktigt genomförande av ICT-förändringen och digitaliseringsutvecklingen. Verksamheten bör styras genom en enda finansieringskanal och av en enda statsbidragsmyndighet för att välfärdsområdena ska kunna genomföra sitt ICT-utvecklingsarbete långsiktigt.²

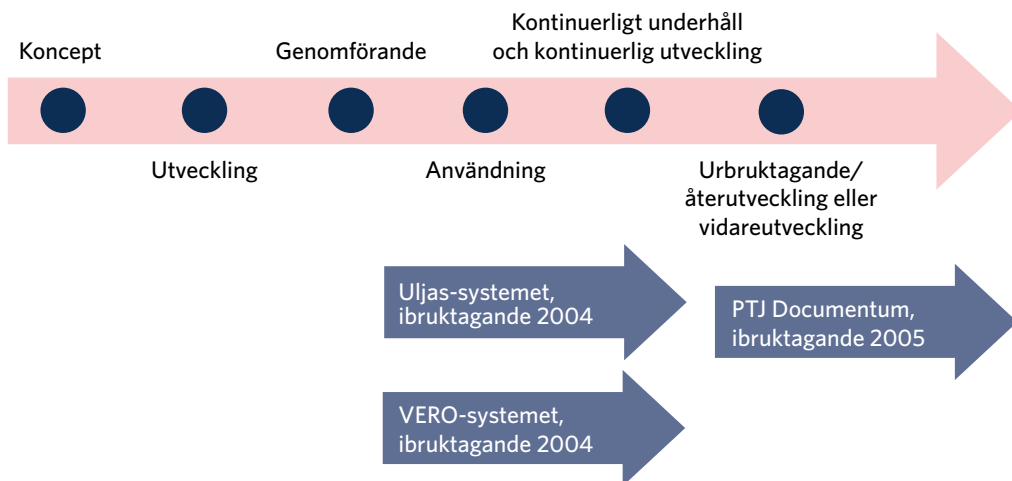
Figur 5: Tidpunkterna för statsunderstöd 2021-2022.²

Tabell 2: Beviljade statsunderstöd under olika moment 2021 och 2022.²

Statsunderstöd	Moment	År 2021	År 2022	Totalt
ICT-förändring	28.70.05	215 165 200	124 688 372	339 853 572
Allmän beredning*	28.89.30	(62 019 000)	155 845 832	155 845 832
	*varav uppskattningsvis för ICT-förändringen	-	(66 790 149)	-
Finlands program för hållbar tillväxt (RRP)	33.60.61	-	289 181 576	289 181 576
Totalt	-	215 165 200	569 715 780	-

Leverantörsberoende kan utgöra en risk för livscykelhanteringen av informationssystemen

Att ett informationssystem har lång livscykel kan vara ett tecken på lyckad planering av systemet, långsiktigt underhåll och kontinuerlig utveckling. En lång livscykel kan också bero på leverantörsberoende i fråga om systemet, att anskaffningen och ibruktagandet av ett nytt system har fördröjts eller att det inte har funnits några betydande ändringsbehov vad gäller systemets funktioner och processer. Med leverantörsberoende avses att man förbinder sig till en viss leverantörs teknik, vilket begränsar beställarens prövningsrätt vid valet av nya leverantörer under systemets livscykel.

Figur 6: Den allmänna livscykelmodellen och livscykel fasen i de informationssystem som granskades. (Redigerat från originalet: Kortelainen, Komonen, Laitinen, Valkokari & Hanski 2021).¹

För revisionsverkets fallgranskning valdes tre av statsförvaltningens informationssystem, varav ett används inom hela statsrådet och två vid ämbetsverk inom ett visst förvaltningsområde (figur 6). Alla de myndigheter som var revisionsobjekt har tillräcklig kompetens för upphandling av informationssystem samt för ingående och hantering av avtal. Vid revisionen observerades inga förfaranden som stred mot upphandlingsbestämmelserna och inte heller väsentliga brister i objektsystemens informationssäkerhet eller databehandlingens kontroller.¹

På basis av revisionen kan leverantörsberoende bli ett problem i synnerhet i långvariga informationssystemavtal. Under de senaste åren har färdiga lösningar som helt tillhör leverantören blivit vanligare. Också från dessa kan det vara svårt att frigöra sig. Vid revisionen kartlades metoder som kan minska risken för leverantörsberoende. Sådana är en fungerande planering av informationssystemets övergripande arkitektur, en noggrann marknadskartläggning även under systemutvecklingen och förhandlade förfaranden vid konkurrensutsättning. Upphandlingsavtalet kan planeras så att beställaren ges tillräckliga immateriella rättigheter till systemet. Villkoren för immateriella rättigheter i långvariga informationssystemavtal kan emellertid vara svåra att tolka eller ofördelaktiga för beställaren. Med tiden kan det vara svårt att utreda de ändringar som gjorts i avtalen, liksom relationerna mellan olika avtal och avtalens exakta innehåll. Kännedomen om avtalens innehåll kan också minska på grund av personalomsättning. Risken för leverantörsberoende kan också minskas genom gemensam upphandling av tjänster.¹

Gemensam upphandling av tjänster kan spara tid och kostnader

Vid gemensam upphandling skaffar man varor eller tjänster samtidigt för att tillgodose flera upphandlande enheters behov. Genom gemensamma upphandlingar kan man spara kostnader direkt eller indirekt och eventuellt få produkter av bättre kvalitet. Vid granskningen

(10/2020) observerades att statens ämbetsverk och inrättningar i hög grad hade iakttagit sin skyldighet till gemensam upphandling, men de hade inte en enhetlig uppfattning om vilka produkter och tjänster som omfattas av skyldigheten. Skyldigheten till gemensam upphandling gäller bland annat datorer och datatekniska anordningar samt delar och tillbehör till dem, men inte anskaffning av informationssystem. Uppföljningen av de gemensamma upphandlingarna försvårades av att automatiseringen av ekonomiförvaltningen i fråga om ämbetsverkens gemensamma upphandlingar fungerade på samma sätt i Handi-systemet som vid andra upphandlingar, och upphandlingarna registrerades inte separat i systemet. Dessutom hade Hansel Ab, som ansvarar för den gemensamma upphandlingen, strävat efter att bedöma det ekonomiska, sociala och miljömässiga ansvaret i fråga om de gemensamma upphandlingarna, men inte låtit göra auditeringar av ansvarsfullheten på grund av att de var arbetskrävande och dyra. Utifrån uppföljningen av granskningen har man preciserat de produkter och tjänster som omfattas av skyldigheten och utvecklat de gemensamma upphandlingarna. Bokföringsenheterna har numera möjlighet att följa upp sina upphandlingsavtal i det centraliserade datasystemet. Beslut om genomförandet av auditeringar av samhällsansvaret fattas våren 2023.³

Välfärdsområdena kan göra upphandlingar av inhouse-bolag som de äger utan konkurrensutsättning, om bolaget säljer högst fem procent eller 500 000 euro av sin omsättning till externa köpare och ägaren utövar bestämmande inflytande över bolaget. Utifrån revisionen av digitaliseringen av social- och hälsovårdens utnyttjade välfärdsområdena sina inhouse-bolag i upphandlingen av ICT-tjänster i förändringsskedet. Vissa välfärdsområden bedömde att inhouse-bolagen i praktiken var det enda sättet att få organiseringsansvaret att övergå på ett säkert sätt enligt den tidtabell som fastställts i lag och säkerställa tillräcklig kompetens i genomförandet av ICT-förändringarna. Utifrån revisionen ansåg välfärdsområdena att inhouse-bolagen är både viktiga samarbetspartner och problematiska att styra.²

Nationellt producerade digitala tjänster är väsentliga för att välfärdsområdenas informationssystem ska fungera tillsammans

DigiFinland Oy utvecklar nationella digitala tjänstelösningar specifikt för välfärdsområdena. Bolaget grundades 2020 när statens specialuppgiftsbolag SoteDigi Oy och Vimana Oy gick samman. Bolagets ägarstruktur ändrades i början av 2023 då staten överlät aktier i bolaget till välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen utan motprestation. Staten behöll cirka en tredjedel av ägandet och rösträtten i bolaget. Bolagets finansiering grundar sig på avgifter som tas ut av kunderna och för betydande utvecklingsprojekt ansöker man om separat finansiering från staten. Välfärdsområdena har ingen skyldighet att använda DigiFinlands tjänster och bolaget kan inte producera tjänster för kommuner eller samkommuner.

Kanta-tjänsterna är riksomfattande digitala tjänster som är väsentliga med tanke på interoperabiliteten mellan social- och hälsovårdens informationssystem. Bruksavgifterna för Kanta-tjänsterna täcker cirka hälften av underhållet och utvecklingen av tjänsterna, och den andra hälften finansieras ur statsbudgeten. Kanta-tjänsterna består av flera olika tjänster som befinner sig i olika faser av sin livscykel och det finns betydande tjänstespecifika skillnader i hur de utnyttjas.

Vid revisionen utvärderades hur stort mervärde de digitala tjänster som DigiFinland Oy tillhandahåller och Kanta-tjänsterna ger välfärdsområdena.² Utifrån revisionsiakttagelserna ser välfärdsområdena möjligheter i DigiFinlands verksamhet när de tjänster som bolaget erbjuder motsvarar kundbehoven och när de är kostnadseffektiva jämfört med andra tillbudsstående tjänster. Olika utgångslägen och olika nivåer på den digitala kompetensen i områdena är dock inte den bästa möjliga utgångspunkten för att utveckla enhetliga tjänster på nationell nivå. Utmaningen med Kanta-tjänsterna är att välfärdsområdena först ska ta i bruk Kanta-tjänsterna i sina egna klient- och patientdatasystem innan slutanvändarna kan utnyttja uppgifterna via Kanta. Därmed beror slutanvändarnas upplevelse av tjänsterna också på hur välfärdsområdets klient- och patientdatasystem har genomförts.²

I kunduppgiftslagen och andra föreskrifter beskrivs de centrala principer för informationsförmedling som producenter och tillverkare av informationssystemtjänster ska följa. Systemen ska också uppfylla de väsentliga kraven på interoperabilitet, informationssäkerhet, dataskydd och funktionalitet. Trots att Kanta-tjänsterna över lag har utvecklats, har användningen och utnyttjandet av dem inte till alla delar förverkligats i enlighet med målen i lagen om kunduppgifter. På lokal nivå har väntan på social- och hälsovårdsreformen och i synnerhet oklarheten kring vem som betalar för systemutvecklingen bromsat ibruktagnandet av Kanta-tjänsternas funktionaliteter. En utmaning för laglighetsövervakningen är att olika aktörer inte alltid gör anmälningar om avvikelser till myndigheterna i enlighet med kunduppgiftslagen.²

Välfärdsområdena ansvarar också för den prehospitala akutsjukvården. Vid revisionen (9/2019) konstaterades att ett hinder för resursplaneringen inom den prehospitala akutsjukvården var att det inte förs riksomfattande, enhetlig statistik över den prehospitala akutsjukvården och det finns inte heller mätare som beskriver verksamheten. På basis av uppföljningen av revisionen utvecklar man som bäst kunskapsunderlaget för den prehospitala akutsjukvården så att uppgifterna i nödcentralssystemet ERICA och myndigheternas KEJO-system kan kombineras, för att uppgifterna ska kunna användas bland annat i planeringen av resurserna för den prehospitala akutsjukvården. Målet är dessutom att integrera uppgifterna om de prehospitala akutsjukvårdstjänsterna och vårdkedjorna i Kanta-tjänstens patientdataarkiv, informationshanteringstjänsten och vårdanmälningssystemet Hilmo med informationsproduktionslinjen för den prehospitala akutsjukvården.⁴

Revisionsverkets rekommendationer för livscykelhantering av informationssystem och digitala tjänster

De investeringar och kostnader som livscykelhanteringen av myndigheternas informationssystem förutsätter inkluderas i beredningen av statsbudgeten. Det finansieringsbehov som stora ICT-reformer kräver beaktas i ramarna för statsfinanserna och budgetarna på så sätt att en långsiktig livscykelhantering av systemen möjliggörs.^{1,2}

För livscykelhanteringen av statsförvaltningens informationssystem behövs enhetlig praxis som stödjer produktiviteten bland annat i fråga om prioritering av teknologier, hantering av risken för leverantörsberoende och finansiering av systemutvecklingen.¹

De nationella digitala tjänsterna inom social- och hälsovården samordnas sinsemellan så att de motsvarar välfärdsområdenas behov. De digitala tjänsterna utvecklas systematiskt och långsiktigt.²

Underhållet av den infrastruktur och de anläggningstillgångar som staten ansvarar för förutsätter kontinuerlig livscykelhantering och långsiktig planering av investeringar

Vid revisionen (8/2016) observerades att stödet och investeringarna för byggande av bredband och bredbandsprojekt inte räckte till för att trygga kontinuiteten i bredbandsbolagens verksamhet och att ekonomin hade försämrats i flera kommuner som finansierat projekten på grund av att de hade deltagit i stödprogrammets projekt. Under revisionsuppföljningens första fas 2020 observerades att konsekvenserna av projekten Bredband för alla inte hade följts upp i tillräcklig utsträckning och att vissa av projekten inom stödprogrammet Snabbt bredband, som avslutades 2022, hade haft en negativ inverkan på de centrala intressentgruppernas ekonomiska situation. Revisionsverket ansåg det därför nödvändigt att komplettera uppföljningen med en fortsatt uppföljning 2023. Utifrån den fortsatta uppföljningen har uppföljningen av stödprogrammet förbättrats och de ekonomiska konsekvenserna har beaktats i utvecklingen av stödprogrammet och den tillhörande lagstiftningen. Stödprogrammet har också utvärderats i efterhand. Utifrån uppföljningen kan man inte dra slutsatsen att stödprogrammet skulle ha orsakat intressentgrupperna oskäliga ekonomiska förluster. De kommuner som finansierat projekten har bedömt att stödprogrammet har haft positiva effekter på kommunens livskraft. De omfattande investeringarna i glesbygden och utanför tätorterna utgjorde en betydande ekonomisk börda för de företag och andelslag som genomförde projekten, särskilt under de första åren, men företagens ekonomiska situation har förbättrats efter att stödprogrammet upphörde.⁵

Vid revisionen (12/2020) rekommenderades att man vid beslut om investeringar i utveckling av trafiknätet bättre beaktar de nya investeringarnas inverkan på behovet av underhåll av nätet och de skötsel- och reparationskostnader som detta medför, samt att den ekonomiska bedömningen av reparationsåtgärder i trafiknätet utvecklas så att åtgärderna kan jämföras och prioriteras på ett transparent sätt. Utifrån uppföljningen av revisionen har man i Trafik-

ledsverkets resultatavtal ställt upp mål för förfarandena för helhetsekonomisk och långsiktig förvaltning av trafikledsegendomen, för förbättring av trafikledshållningens effektivitet, kvalitet och marknadens funktion samt för inriktning av trafikledshållningens åtgärder i enlighet med kundernas behov och trafikledernas skick.⁶ För målen har man fastställt också indikatorer och målnivåer, som följs upp. Kostnaderna för trafikledernas underhållsbehov ingår också i budgetpropositionerna. I anvisningarna för upprättande av budgeten för 2024 förutsätts att man vid trafikledsinvesteringar, dvs. utvecklingsprojekt, bedömer underhållets kostnadseffekter. Även i den 12-åriga riksomfattande trafiksystemplanen för 2021–2032 har helheten av investeringar och underhåll beaktats bättre än tidigare.

Utifrån uppföljningen av revisionen (5/2020) planerar ämbetsverken och inrättningarna numera sina maskin- och anordningsinvesteringar på längre sikt, och anvisningarna för planering och uppföljning av investeringarna har preciserats. Den långsiktiga investeringsplaneringen följs dock inte systematiskt upp vid upphandlingsenheterna och finansministeriet. Inte heller investeringsplanerna för de kommande årens anläggningstillgångar presenteras samlat i statens ekonomiplaner. Trots att investeringsplanen inte är politiskt bindande i fråga om den del som överskrider verksamhets- och ekonomiplaneringsperioden, skulle långsiktiga investeringsplaner ge riksdagen ett mer samlat och framsynt perspektiv på utvecklingen av statens investeringsutgifter.⁷

Utifrån revisionen (14/2020) fanns det förutsättningar för en god livscykelhantering av statens byggnadsegendom, eftersom bestämmelserna främjar högklassigt byggande samt högklassig skötsel och högklassigt underhåll av byggnadsbeståndet. Dessutom gör bestämmelserna det möjligt att använda livscykelkostnaderna som grund för kostnadsuppskattningar i upphandlingar och investeringsbeslut. Utöver detta är målet för statens fastighetsstrategi att på bred front granska byggnadsegendomens livscykeffekter med tanke på olika aspekter av statens helhetsintresse, och riktlinjerna i statens lokalstrategi stödjer en god livscykelhantering av byggnader. Finansministeriet följer upp verkställandet av strategierna som reviderades 2021 med hjälp av de delegationer som ministeriet tillsatt. Vid revisionen rekommenderades att utrikesministeriet skulle etablera verksamhetssätt som stödjer livscykelhanteringen av fastigheter utomlands och följa upp hur de fungerar. Utifrån uppföljningen av revisionen har utrikesministeriet sedan 2022 låtit göra behovsutredningar i fråga om sina hyres- och ägarobjekt. I samband med utredningarna har man också granskat kriterierna för uthyrning och ägande objektsvis. Utifrån behovsutredningarna kan man också fatta beslut om att avstå från objekt. Dessutom ändrades organiseringen av utrikesministeriets fastighetsförvaltning den 1 april 2022. Det viktigaste målet för ändringen var att sammanföra byggandet och fastighetsunderhållet i samma enhet så att funktionerna samordnas centraliserat. Utrikesministeriet inledde också ett samarbete med Senatkoncernen under 2022. Målet är att utnyttja Senatkoncernens kompetens inom olika delområden av fastighets- och lokalförvaltningen.⁸

Kapitlet bygger på följande revisioner, granskningar och uppföljningar:

- 1 Gamla informationssystem (7/2023)
- 2 Finansiering och styrning av digitaliseringen av social- och hälsovården (9/2023)
- 3 Uppföljningsrapport 5.4.2023 om granskningen Genomförande av gemensam upphandling (10/2020)
- 4 Uppföljningsrapport 23.11.2022 om revisionen Styrningens inverkan på hur den prehospitaled akutsjukvården fungerar (9/2019)
- 5 Uppföljningsrapport (fortsatt uppföljning) 16.3.2023 om revisionen Stöd för byggande av bredband (8/2016)
- 6 Uppföljningsrapport 4.5.2023 om revisionen Livscykelhantering av trafikinätet (12/2020)
- 7 Uppföljningsrapport 7.3.2022 om revisionen Livscykelhantering av statens egendom – maskiner och anordningar (5/2020)
- 8 Uppföljningsrapport 27.6.2023 om revisionen Livscykelhantering av statens byggnadsegendom (14/2020)

Mer information om kapitlets teman och om de bakomliggande revisionerna och granskningarna finns i årsberättelsens webbupplaga på:

<https://www.vtv.fi/sv/publikationer/statens-revisionsverks-arsberattelse-till-riksdagen-2023/>.

5 Centraliserad insamling och statistikföring av ekonomisk information samt högklassig framsynsinformation skapar en grund för beslutsfattandet

De medelfristiga utvecklingsprognoserna och statistiken över de offentliga finanserna ger en tillförlitlig grund för det finanspolitiska och ekonomiska beslutsfattandet. Som stöd för beslutsfattandet behövs dock enhetlig och heltäckande statistik över kommunernas och välfärdsområdenas ekonomi, som produceras centraliserat. Framsynsrapporter i rätt tid och centraliserad koordinering av informationen skulle öka utnyttjandet av framsynsinformation i beslutsfattandet och strukturera statsrådets framsynsverksamhet. I regeringens propositioner bör avseende fästas vid bedömning av de föreslagna åtgärdernas utgiftseffekter.

Rapporteringen av utvecklingsprognoser som ingår i planen för de offentliga finanserna bör förbättras ytterligare

År 2019 utredde revisionsverket om metoderna för finansministeriets medelfristiga utvecklingsprognoser behöver utvecklas. Vid granskningen (17/2019) rekommenderades att metoderna görs mångsidigare särskilt i fråga om den realtidsbedömning av konjunkturläget som görs för de medelfristiga utvecklingsprognoserna. Enligt uppföljningen av granskningen har samordningen av konjunkturprognosen och de konjunkturlägesbedömningar som bildas då de medelfristiga prognoserna utarbetas förbättrats. Dessutom har finansministeriet publicerat en metodbeskrivning av de medelfristiga utvecklingsprognoserna. Av beskrivningen framgår möjligheten att på medellång sikt avvika från antagandet att BNP-gapet sluts. Dessa åtgärder eliminerar dock ännu inte kvalitetsrisken i utvecklingsprognoserna, som beror på att beräkningen av BNP-gapet preciseras i efterhand. Revisionsverket rekommenderar att bestämningarna av de olika utvecklingsspåren och deras jämförbarhet förbättras ytterligare i rapporteringen av de medelfristiga utvecklingsprognoserna. Utvecklingsspåren ska dessutom beskriva de uppskattade effekterna av de planerade åtgärderna på saldot i de offentliga finanserna.¹

Statistikföringen av de offentliga finanserna ger en god grund för det finanspolitiska beslutsfattandet

Prognostiseringen och planeringen av ekonomin samt det ekonomiska beslutsfattandet grundar sig på ekonomisk statistik. EU-samarbetet och EU-lagstiftningen styr den nationella statistikverksamheten, som också övervakas av EU. Utifrån revisionsverkets revision är statistiken över de offentliga finanserna tillförlitlig och internationellt jämförbar. Statistiken utgör en tillförlitlig grund för finanspolitiska och ekonomiska beslut.²

Eurostat utför omfattande och systematisk kvalitetssäkring med fokus på metod- och klassificeringsfrågor av EU-medlemsländernas statistik över de offentliga finanserna för att försäkra sig om att de olika ländernas statistikuppgifter är sinsemellan jämförbara. Därför har Statistikcentralens egen kvalitetssäkring av statistikföringen av de offentliga finanserna varit mindre till omfattningen och Statistikcentralen har inte ordnat någon extern verifiering av statistikföringsprocesserna. Revisionsverket rekommenderar att Statistikcentralen stärker sin kvalitetssäkring av statistikföringen och utomståendes möjligheter att bedöma kvaliteten på statistiken över de offentliga finanserna.²

Statistikföringen av kommunernas, samkommunernas och välfärdsområdenas ekonomi bör skötas centraliserat

Datainsamlingen om kommunekonomin överfördes från Statistikcentralen till Statskontoret från och med statistikåret 2021 som ett led i totalreformen av insamlingen av ekonomidata om kommunerna och samkommunerna (RP 60/2019). Före reformen samlade Statistikcentralen in de ekonomiska uppgifter som behövs för statistikföringen från kommunerna och samkommunerna och utarbetade separat års- och kvartalsstatistik över kommunekonomin. De insamlade uppgifterna utnyttjades i stor utsträckning vid utarbetandet av statistik över de offentliga finanserna enligt nationalräkenskaperna, vid beräkningen av statsandelarna och vid beredningen av beslutsfattandet. I samband med reformen upphörde Statistikcentralen med att utarbeta statistik över kommunekonomin, varefter olika aktörer har sammanställt summauppgifter om den ursprungliga informationen som samlats in från kommunerna och samkommunerna för sina egna ändamål. Behovet av centraliserad statistik över kommunekonomin har alltså kvarstått och samma behov gäller även ekonomisk information om välfärdsområdena, som inledde sin verksamhet 2023. Revisionen rekommenderar att statistik över kommunernas och välfärdsområdenas ekonomi även i fortsättningen ska produceras centraliserat, så att enhetlig ekonomisk information finns att tillgå som stöd för beslutsfattandet.²

Syftet med reformen av datainsamlingen var att få enhetliga, aktuella och heltäckande uppgifter om kommunernas, samkommunernas och andra bokföringsskyldigas ekonomi, vilket skulle förbättra uppgifternas användbarhet särskilt i beredningen av planen för de offentliga finanserna och statsbudgeten. I den nya modellen grundar sig datainsamlingen på uppgifter som körs automatiskt från bokföringen. Syftet med reformen var också att avveckla överlappningar i insamlingen av myndighetsuppgifter samt minska belastningen på kommunerna och andra uppgiftsskyldiga. Vid revisionen konstaterades emellertid att det har förekommit betydande fördröjningar i inlämnandet av uppgifter om kommunekonomin. Dessutom har kvalitetssäkringen av uppgifterna i den nya modellen decentra-

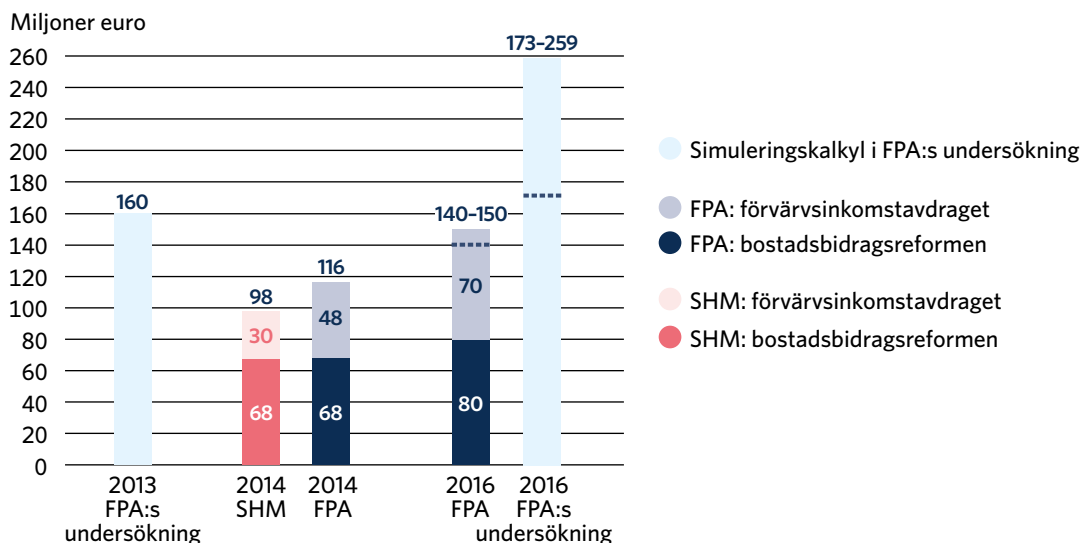
liserats till olika aktörer, vilket kan leda till att det förekommer luckor i kvalitetssäkringen och att onödigt överlappande arbete uppstår vid granskningen av uppgifterna.² De uppgifter som samlas in med den nya modellen täcker ändå i nuläget inte all den information som behövs för Statistikcentralens statistikföring av de offentliga finanserna, så Statistikcentralen måste komplettera uppgifterna med egna metoder för informationsinhämtning.

Bedömningen av reformernas ekonomiska konsekvenser bör förbättras i regeringspropositionerna

Revisionsverket har vid sina revisioner upprepade gånger noterat brister i regeringens propositioner i fråga om bedömningen av reformens ekonomiska konsekvenser. Under denna årsberättelseperiod framkom brister vid två revisioner.

Överföringen av datainsamlingen om kommunekonomin från Statistikcentralen till Statskontoret motiverades i regeringens proposition (RP 60/2019) delvis med kostnadsbesparingar. I propositionen uppskattades dock inte besparingarnas storlek och inget mål ställdes upp för dem. Regeringens proposition föregicks av ett kommuninformationsprogram där reformen uppskattades ge besparingar på cirka 17 miljoner euro fram till 2025. I regeringens proposition uppskattades dessutom att reformen ger upphov till små besparingar för Statistikcentralen och några andra instanser från och med 2022. Statistikcentralen har senare uppskattat att inga kostnadsbesparingar är i sikte under de närmaste åren. Regeringens proposition innehöll också förslag till utgiftsökningar. En ökning på 1,3 miljoner euro av Statskontorets permanenta anslag föreslogs från och med 2021. Dessutom anvisades Statskontoret sammanlagt 5,5 miljoner euro i separat finansiering för insamling av uppgifter om kommunernas och samkommunernas ekonomi åren 2016–2020.²

År 2015 gjordes en totalreform av det allmänna bostadsbidraget och ett förvärvsinkomstavgiftsdrag infördes i bostadsbidraget. I regeringens proposition om reformen (RP 52/2014) fastställdes att reformen ska genomföras så kostnadsneutralt som möjligt, och reformen uppskattades öka utgifterna för det allmänna bostadsbidraget med 68 miljoner euro per år. I uppskattningen ingick inga utgiftseffekter av förvärvsinkomstavgiftsdraget, trots att man redan under beredningen av propositionen visste att införandet av avgiften ökar de årliga utgifterna med minst 30 miljoner euro (figur 7). Utifrån revisionen har reformen efter att den trädde i kraft ökat utgifterna för det allmänna bostadsbidraget i betydligt högre grad än vad som förutsågs i regeringens proposition. Uppskattningarna av reformens utgiftseffekter på årsnivå har varierat mellan 150 miljoner euro och 259 miljoner euro. I regeringens proposition borde man ha fört fram osäkerhetsfaktorer kring utgiftseffekterna och olika beräkningar som gjorts under beredningen.³

Figur 7: FPA:s och social- och hälsovårdsministeriets uppskattningar av de totala årliga kostnaderna för reformen av bostadsbidraget åren 2013–2016.³

Utnyttjandet av framsynsinformation har en egen plats i statsrådets strategiska beslutsfattande

Framsynsinformation som bildas av en stor expertgrupps synpunkter och uppfattningar har vid sidan av forskningsbaserad information betydelse för kunskapsunderlaget för det strategiska beslutsfattandet. För att framsynsinformationen ska inkluderas i kunskapsunderlaget för beslutsfattandet krävs att mångsidig information och sakkunskap sammanställs och att den digitala informationsbehandlingsens möjligheter utnyttjas. Framsynsinformation ska på samma sätt som forskningsdata behandlas i enlighet med lagen om informationshantering samt modellerna och principerna för informationshantering.

Revisionsverket utvärderade det nationella framsynssystemet, som stödjer statsrådets strategiska beslutsfattande.⁴ Utifrån revisionen har beredningsprocessen för statsrådets framtidsredogörelse stött utvecklingen av framsynen inom statsförvaltningen, men framsynsverksamheten är fortfarande inte enhetlig och systematisk i fråga om syfte, mål, verksamhetssätt och resultat. Produktionen av systematisk framsynsinformation förutsätter etablerade processer, automatisering av praxisen för informationsproduktion samt utveckling av framsynskompetensen hos dem som bereder och fattar beslut. Splittrad framsynsverksamhet och variationer i informationens kvalitet utgör hinder för utnyttjandet av framsynsinformation inom statsförvaltningen. Även ansvaret för produktionen och koordineringen av framsynsinformationen samt informationsdelningen håller ännu på att utvecklas inom statsförvaltningen. Endast ett fåtal enheter inom statsförvaltningen har egna funktioner för framsyn.⁴

Utifrån revisionen skulle framsynsrapporter i rätt tid och uppdrag i anslutning till beredningen av politiska åtgärder öka beredarnas och beslutsfattarnas möjlighet att utnyttja framsynsinformation i sitt arbete. Uppdragen och utarbetandet av rapporter skulle också

göra ämbetsverkens framsynsverksamhet smidigare och stärka deras förutsättningar att reagera på plötsliga förändringar i omvärlden. Man skulle kunna förbättra resultatet av ämbetsverkens framsynsverksamhet genom att förenhetliga processen för informationsproduktion och följa upp de resurser som tilldelats framsynen. Dessutom skulle kunskapsunderlaget för statsrådets beslutsfattande stärkas av en centraliserad och samordnande stödtjänst, som skulle kombinera informationskällor och upprätthålla positionsdata om relevant information, trots att informationsproduktionen är decentraliserad.⁴

Revisionsverkets rekommendationer om framsyn och behandling av ekonomiska uppgifter

Kvalitetssäkringen av statistikföringen av de offentliga finanserna stärks vid Statistikcentralen. Den centraliserade statistikföringen av uppgifter om kommunernas och välfärdsområdenas ekonomi förbättras så att uppgifterna kan utnyttjas i beslutsfattandet.²

I regeringspropositionerna inkluderas beräkningar av de föreslagna åtgärdernas utgiftseffekter och osäkerhetsfaktorer i anslutning till dem.³

Framsynsverksamhetens resultat och informationens användbarhet förbättras genom att processen för informationsproduktion och koordineringen av informationen effektiviseras samt genom att statsrådet följer upp de resurser som tilldelats framsynen.⁴

Kapitlet bygger på följande revisioner, granskningar och uppföljningar:

- 1 Uppföljningsrapport 21.11.2022 om granskningen Medelfristiga utvecklingsprognoser i planeringen av de offentliga finanserna (17/2019)
- 2 Tillförlitligheten i statistiken över de offentliga finanserna (12/2022)
- 3 Allmänna bostadsbidraget – Totalreformen 2015, förmånsutgifternas utveckling och stödmottagarnas sysselsättning (4/2023)
- 4 Omvärldsbevakning och framsynsarbete som stöd för det strategiska beslutsfattandet (11/2022).

Mer information om kapitlets teman och om de bakomliggande revisionerna or granskningarna finns i årsberättelsens webbupplaga på:

<https://www.vtv.fi/sv/publikationer/statens-revisionsverks-arsberattelse-till-riksdagen-2023/>.

6 Revisionsverket fokuserar på sina grundläggande uppgifter och en effektiv revisionsverksamhet

Revisionsinformationens användbarhet och effektivitet påverkas av hur revisionerna inriktas på statsförvaltningen och hur förvaltningen genomför de rekommendationer som getts vid revisionerna.

Revisionsverkets redovisningsrevisioner omfattar hela statsförvaltningen, medan granskningarna av finanspolitiken, laglighetsgranskningarna och effektivitetsrevisionerna till största delen inriktas på de förvaltningsområden som bär det största ansvaret för statsfinanserna.

Förvaltningen har genomfört revisionsrekommendationerna relativt väl.

Revisionsverket har tagit sig an sina nya uppgifter, förnyat sin organisation och inlett beredningen av sin nya strategi.

Revisionsverket följer upp omfattningen av sin revisionsverksamhet

Åren 2020–2022 genomförde revisionsverket årligen 81–84 revisioner och granskningar samt 16–27 uppföljningar. I januari–augusti 2023 färdigställdes 80 revisioner och granskningar samt 12 uppföljningar.

Merparten av revisionerna och granskningarna är redovisningsrevisioner som utöver alla bokföringsenheter inom förvaltningsområdena gäller statsbokslutet, republikens presidents kansli, statsrådets kansli och tre statliga fonder utanför budgeten samt två sammanlutningar som lyder under Nordiska ministerrådet. Genomförandet av de rekommendationer som getts vid redovisningsrevisionerna av bokföringsenheterna följs upp som en del av revisionen och därför görs inga separata uppföljningar av dem. Slutsatserna från revisionerna behandlas närmare i kapitel 2 i årsberättelsen.

Tabell 3: Revisionsverkets revisionsverksamhet från 2020 till augusti 2023.

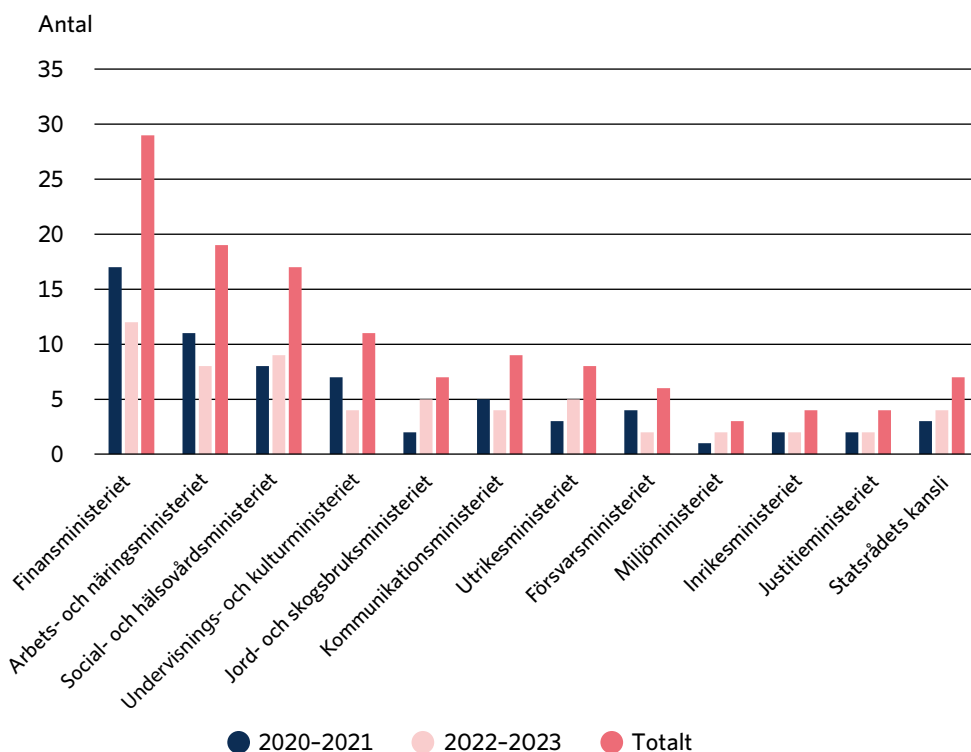
Revisionsverksamhet	2020	2021	2022	1-8/2023
Revisioner totalt (st.)	82	84	81	80
Redovisningsrevisioner	68	70	69	71
Särskilda revisioner, varav	14	14	12	9
- Effektivitetsrevisioner	9	6	9	6
- Laglighetsgranskningar	1	4	0	2
- Granskningar av finanspolitiken	1	1	1	0
- Granskningar som omfattar flera revisionsslag*	3	3	2	1
Uppföljningar av särskilda revisioner (st.)	18	27	16	12

*Granskningar som omfattar flera revisionsslag är kombinationer av flera revisionsslag.

Revisionsverket genomför särskilda revisioner och granskningar enligt prövning. Av dessa var cirka 60 procent effektivitetsrevisioner 2020–2023 (tabell 3). Revisionsverket strävar efter att fördela de särskilda revisionerna på ett heltäckande sätt på olika förvaltningsområden huvudsakligen utifrån de risker som har betydelse för statsfinanserna. Merparten av revisionsobjekten utgörs av de förvaltningsområden som tilldelas de största anslagen i statsbudgeten: finansministeriets, arbets- och näringsministeriets, social- och hälsovårdsministeriets samt undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområden. Dessa förvaltningsområden har varit föremål för över 60 procent av alla särskilda revisioner sedan 2020 (figur 8).

Fördelningen av de särskilda revisionerna och granskningarna på olika förvaltningsområden varierar från år till år. Därför är det relevant att se efter hur de fördelats under en period som omfattar flera år. Sedan 2022 har fler revisioner genomförts inom jord- och skogsbruksministeriets, utrikesministeriets och miljöministeriets förvaltningsområden än tidigare år, medan deras antal inom undervisnings- och kulturministeriets samt i viss mån även arbets- och näringsministeriets, försvarsministeriets samt kommunikationsministeriets förvaltningsområden har minskat.

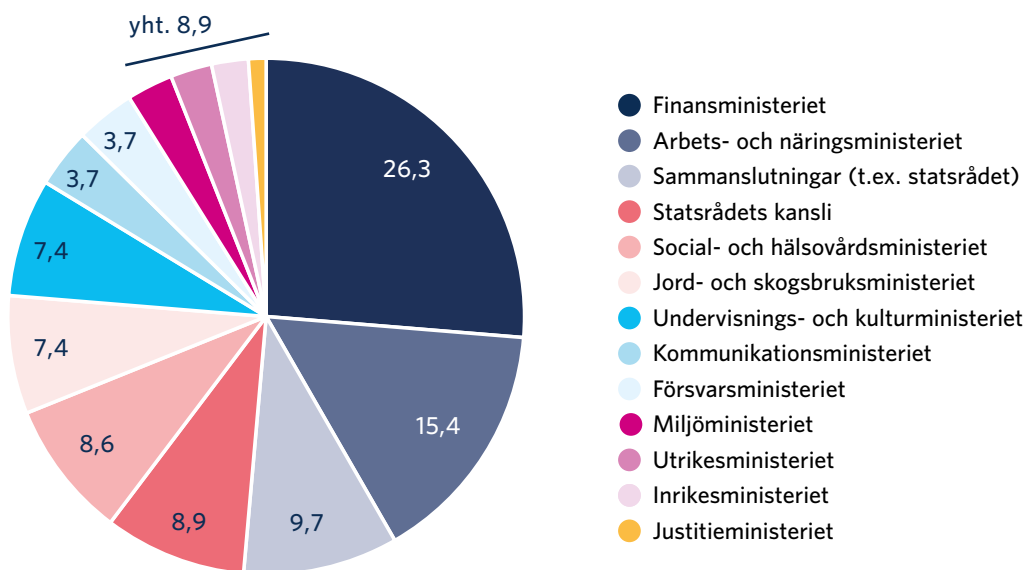
Effektivitetsrevisionerna omfattar i allmänhet fler än ett förvaltningsområde. Detta beror på att samarbetet mellan förvaltningsområdena har betonats i regeringsprogrammen för de senaste valperioderna och att flera förvaltningsområden verkställer regeringens beslut tillsammans. Under årsberättelseperioden från september 2022 till augusti 2023 färdigställdes tretton revisioner och granskningar, varav åtta (62 procent) omfattade flera förvaltningsområden och fem endast ett förvaltningsområde. Uppföljningarna under samma period inriktades på nitton revisioner och granskningar som publicerades 2016–2021, varav nio gällde ett förvaltningsområde och tio (53 procent) flera förvaltningsområden.

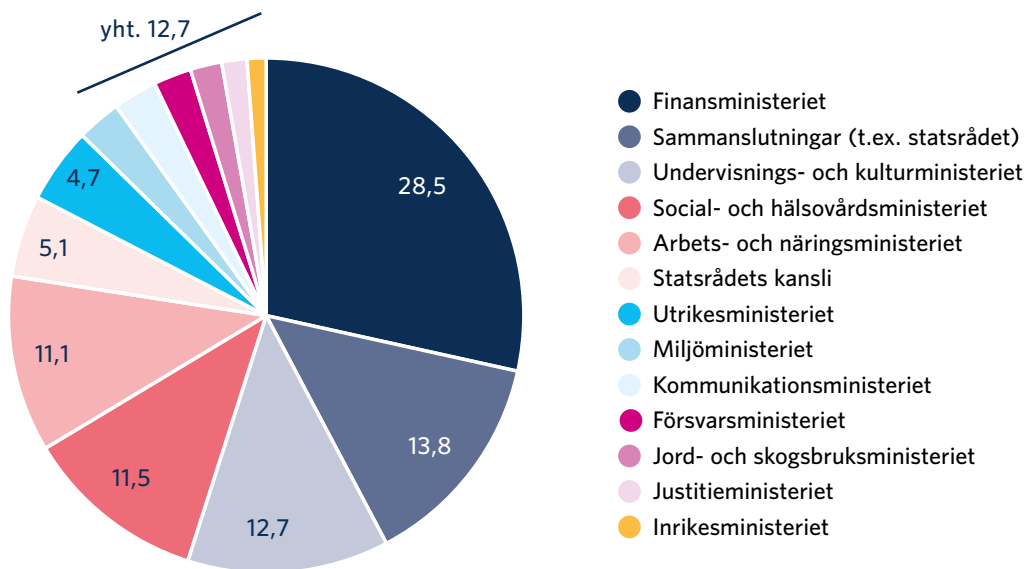
Figur 8: Revisionsverkets effektivitetsrevisioner, laglighetsgranskningar och granskningar av finanspolitiken enligt förvaltningsområde från 2020 till augusti 2023.

Revisionsverket ger revisionsobjekten rekommendationer på basis av sina revisions slutsatser. Vid de 70 revisioner och granskningar som färdigställdes 2014–2023 gavs flest rekommendationer till finansministeriets förvaltningsområde. Detta är naturligt eftersom revisionernas utgångspunkt är de statsfinansiella riskerna. Också till arbets- och näringsministeriets, social- och hälsovårdsministeriets samt undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområden har rekommendationer getts i stort sett i förhållande till antalet revisioner. (Se figurerna 9 och 10.)

När man jämför inriktningen på förvaltningsområdena av rekommendationerna vid de revisioner och granskningar som färdigställdes 2014–2020 (figur 9) och 2020–2023 (figur 10), kan man konstatera att de revisioner och granskningar som genomförts på 2020-talet relativt sett har gett upphov till fler rekommendationer än tidigare till statsrådet som helhet och till de centrala förvaltningsområdena, medan rekommendationerna till statsrådets kansli har minskat. Denna utveckling har eventuellt påverkats av att en del av revisionerna under de senaste åren har fokuserat på omfattande strukturella reformer och åtgärdshelheter inom politikområdena som fastställts i regeringsprogrammet, och revisionen har gällt antingen beredningen av regeringens beslut eller verkställandet av lagstiftningen.

Figur 9: Fördelningen (%) av rekommendationerna (n=252) enligt förvaltningsområde i de 70 revisioner och granskningar som färdigställdes 2014-2020 och av vilka uppföljningar gjordes mellan januari 2020 och juni 2023.

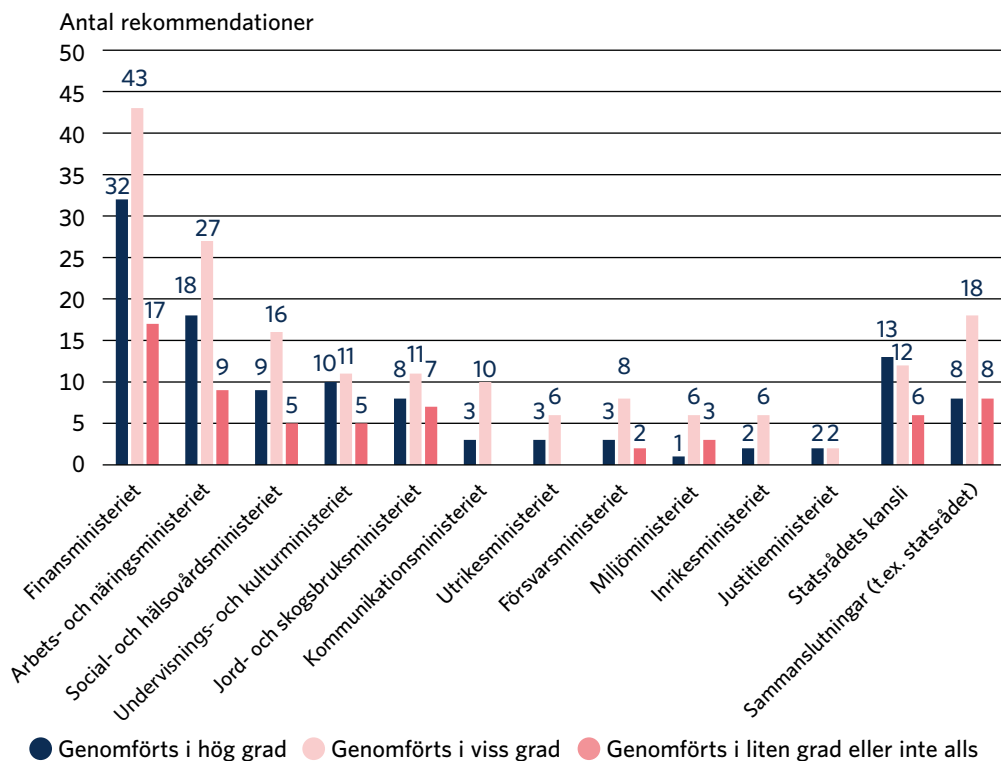

Figur 10: Fördelningen (%) av rekommendationerna (n=194) enligt förvaltningsområde i de 49 revisioner som färdigställts fram till augusti 2023.

Statsförvaltningen har genomfört största delen av revisionsverkets rekommendationer

Revisionsverket utvärderar genom uppföljning av de särskilda revisionerna och granskningarna vilka åtgärder förvaltningen har vidtagit på basis av rekommendationerna och andra ställningstaganden. Uppföljningarna genomförs i genomsnitt cirka tre år efter att revisionsberättelsen har lämnats. Tidpunkten för uppföljningen fastställs separat för varje revision för att revisionsobjekten ska ha tillräckligt med tid att genomföra rekommendationerna.

Allmänt taget genomför revisionsobjekten revisionsverkets rekommendationer relativt väl. Utifrån de 70 uppföljningar som färdigställdes mellan januari 2020 och juni 2023 hade cirka 35 procent av revisionsrekommendationerna (n=252) genomförts i hög grad, cirka 47 procent i viss grad och 18 procent i liten grad eller inte alls (figur 11).

Figur 11: Genomförandet av rekommendationerna (n=252) enligt förvaltningsområde i de 70 revisioner som färdigställdes 2014–2020 och av vilka uppföljningar gjordes mellan 2020 och juni 2023.

Utifrån uppföljningarna är faktorer som påverkar genomförandet av rekommendationerna till exempel att genomförandet fortfarande pågår under uppföljningen eller att förvaltningen inte har haft resurser att genomföra en rekommendation. Genomförandet av en rekommendation har också kunnat kombineras till exempel med pågående utvecklingsarbete inom förvaltningen eller beredning och verkställande av någon reform eller lagstiftning. Det är också möjligt att man har vidtagit någon annan åtgärd inom lagstiftningen eller förvaltningen som har lett till att rekommendationen har genomförts på ett annat sätt eller inte längre är relevant. Vid uppföljningarna har man noterat att i synnerhet genomförandet av rekommendationer riktade mot flera förvaltningsområden eller aktörer förutsätter ett nära samarbete av förvaltningen samt en mer omfattande reform och förändring.

Revisionsverket gav synpunkter inför den nya valperioden utifrån slutsatserna av sin gransknings- och tillsynsverksamhet

Som stöd för beredningen av regeringsprogrammet för valperioden som inleddes i april 2023 gav revisionsverket för första gången synpunkter om centrala ämnen inom ekonomi- och förvaltningspolitiken avseende uppnåendet av balans i de offentliga finanserna och statsfinanserna. Synpunkterna stödjer också en hållbar skötsel av statsfinanserna under de kommande åren. Synpunkterna grundar sig på de viktigaste observationer och slutsatser som gjordes av revisionsverkets finanspolitiska övervakning och vid revisionsverkets revisioner, granskningar och uppföljningar under föregående valperiod 2019–2023.

Synpunkterna indelas i följande huvudteman: ”En planmässig finanspolitik stärker de offentliga finanserna”, ”En tydlig ansvarsfördelning mellan myndigheterna och fastställd samarbetspraxis fungerar som stöd vid kriser och störningar”, ”Fungerande förmåner och offentliga tjänster utgör grunden för välfärdsstaten” och ”Externa och interna förändringar utmanar statsförvaltningen att förnya sina verksamhetssätt”.

Revisionsverksamhetens effekter

Redovisningsrevisionerna omfattar hela statsförvaltningen. Merparten av de särskilda revisionerna och granskningarna enligt prövning samt rekommendationerna inriktas på de förvaltningsområden som bär det största ansvaret för statsfinanserna. Revisionerna, granskningarna och rekommendationerna gäller ofta angelägenheter som förutsätter samarbete över förvaltningsgränserna. Revisionsobjekten genomför revisionsverkets rekommendationer relativt väl.

Revisionsverket gav sina synpunkter om centrala angelägenheter inom ekonomi- och förvaltningspolitiken inför den nya valperioden. Synpunkterna gällde teman som kan stödja balansen i de offentliga finanserna och statsfinanserna och en hållbar skötsel av statsfinanserna under de kommande åren.

Revisionsverket förnyade sin organisation i början av 2023

Revisionsverket förnyade sin organisation och sitt ledningssystem under 2022. Målet var att förtydliga ansvarerna och bättre stödja genomförandet av verkets kärnuppgift. Från och med 2023 är revisionsverket en linjeorganisation som är indelad i revisionsenheten, enheten för övervakning och tillsyn och enheten för gemensamma tjänster. Revisionsenheten ansvarar för genomförandet av revisionerna och kvalitetskontrollen samt bereder ämbetsverkets utlåtanden som har anknytning till dess verksamhetsområde. Enheten för övervakning och tillsyn ansvarar för övervakningen och granskningen av finanspolitiken, tillsynen över parti- och valfinansieringen, öppenhetsregistrets verksamhet samt behandlingen av de klagomål och anmälningar om missbruk som lämnats till revisionsverket. Vid enheten för gemensamma tjänster finns gemensamma funktioner som stödjer ämbetsverkets verksamhet och utveckling: allmän förvaltning, HR-tjänster, ekonomitjänster, informationsförvaltnings- och lokaltjänster samt kommunikation och koordinering av arbetet med intressentgrupper. Kompetensutveckling är en gemensam uppgift för alla enheter.

Under 2023 förnyas revisionsverkets strategi för perioden 2024–2030. I den beaktas de förväntade effekterna av framtida förändringsfaktorer på revisionsverket. Den nya strategin fokuserar på hur revisionsverket ska agera för att sköta sin grundläggande uppgift på ett verkningsfullt och effektivt sätt.

Genom processen för revisionsplanering, som har förnyats under 2023, säkerställer man en heltäckande uppföljning av verksamhetsmiljön och att revisionerna inriktas på väsentliga frågor. Genom att utveckla tillvägagångssätten för revisionerna säkerställer man en omfattande användning av informationsmaterialet vid revisionerna. Vid verket har man också inlett en långsiktig utveckling av revisorernas kompetens.

Den finanspolitiska övervakningen publicerade i slutet av 2022 en valperiodsrapport om övervakningen och granskningen av finanspolitiken 2019–2022 och före september 2023 två separata rapporter om tillförlitligheten i finansministeriets prognoser för de offentliga finanserna granskad i efterhand samt betydelsen av och effektiviteten i automatiska finanspolitiska stabilisatorer i Finland. Den finanspolitiska övervakningen har uppdaterat färgdiagrammet över konjunkturläget och den därav härledda samlingsindikatorn, som den utnyttjar i sin rapportering. Granskningen av finanspolitiken stödjer övervakningen på så sätt att granskningsiakttagelserna kan ge upphov till frågor som senare följs upp som en del av övervakningen. År 2023 pågår två granskningar av finanspolitiken.

Revisionsverket utövar tillsyn över valfinansieringen vid riksdagsvalet våren 2023 och lämnar en berättelse om iakttagelserna till riksdagen i december 2023. Förberedelserna inför det kombinerade kommunal- och välfärdsområdesvalet 2025 fortsätter i form av utveckling av datasystemet och beredning av nya anvisningar. Berättelsen om tillsynen över partifinansieringen 2022 lämnades till riksdagen i mars 2023. Granskningarna av partiorganisationerna 2023 genomförs hösten 2023.

Revisionsverket introducerade en intern anmälningsskanal 2023 för att verkställa bestämmelserna om skydd för personer som anmäler brott mot EU-rätten och den nationella rätten. Funktionen Klagomål och anmälningar om missbruk har som mål att göra processerna för behandling av klagomål och anmälningar smidigare samt främja utnyttjandet av information som fås via funktionen i uppföljningen av ämbetsverkets verksamhetsmiljö och i revisionsplaneringen.

Revisionsverkets internationella verksamhet fokuserade på effektiv verksamhet

Revisionsverkets internationella arbete består av både arbete som förpliktar revisionsammanslutningarna och ett behovsprövat internationellt samarbete i vissa samarbetsforum i enlighet med överenskomna insatsområden. De viktigaste samarbetsforumen är revisionsorganens internationella paraplyorganisation INTOSAI, dess europeiska organisation EUROSAI, EU-ländernas kontaktkommitté samt det nordiska samarbetsnätverket. Genom internationellt samarbete får revisionsverket till exempel information om och erfarenheter av nya metoder och aktuella frågor av revisionsorgan i andra länder samt av internationella organisationer, som verket kan tillämpa i sin egen verksamhet. På samma sätt delar revisionsverket med sig av sin kompetens till andra revisionsorgan.

Revisionsverket har ansvarat för redovisningsrevision av det europeiska forskningscentret för partikelfysik CERN, Europeiska sydobservatoriet ESO och kommissionen för skydd av den marina miljön i Östersjön HELCOM samt för redovisningsrevision av Nordisk Kulturkontakt och Nordiska arbetarskyddsinstitutet NIVA, som lyder under Nordiska ministerrådet och är placerade i Finland.

Revisionsverket deltar i internationella takorganisationers verksamhet på organisations-, arbetsgrupps- och nätverksnivå. Fram till 2025 är revisionsverket ordförande för arbetsgruppen för miljö- och klimatgranskning (WGEA) vid revisionsorganens internationella paraplyorganisation INTOSAI. Dessutom leder revisionsverket verksamheten inom nätverket för granskning av finanspolitiken (Fiscal Policy Audit Network), som lyder under EU:s kontaktkommitté för externa revisorer. Revisionsverket deltar också i det internationella samarbetet mellan oberoende finanspolitiska övervakare bland annat i EU IFI-nätverket.

Revisionsverkets interna verksamhet

Revisionsverkets verksamhet fortsatte 2023 som en linjeorganisation som fokuserar på verkets revisions- och tillsynsuppgifter. Revisionsverkets nya strategi bereds under 2023.

Verket har från och med 2022 förberett sig för att granska välfärdsområdenas verksamhet vad gäller statsfinansieringen samt för att upprätthålla och övervaka öppenhetsregistret.

Granskningsrätten utökades till att gälla välfärdsområdena och revisionsverket förbereder sig för sin uppgift som upprätthållare av öppenhetsregistret

Lagen om välfärdsområden (611/2021) och lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (615/2021) ger revisionsverket möjlighet att granska välfärdsområden, sammanslutningar och stiftelser som hör till välfärdsområdeskoncernen, Helsingfors stads social- och hälsovård och räddningsväsende samt sammanslutningar som staden har bestämmande inflytande över och som grundats för dessa uppgifter. Med revisionerna produceras information om välfärdsområdenas ekonomi, verksamhet och finansiella ställning samt om specialfrågor som tilldelats välfärdsområdena gemensamt. På så sätt säkerställs statens möjlighet att övervaka frågor som gäller ordnandet och produktionen av tjänster som huvudsakligen finansieras med statliga medel och som i många avseenden hänför sig till medborgarnas grundläggande rättigheter. Beredningen av revisionerna av välfärdsområdena inleddes 2022 och de första revisionerna påbörjades 2023.

År 2022 inledde revisionsverket också förberedelser för sin nya lagstadgade uppgift, dvs. rollen som upprätthållare och övervakare av öppenhetsregistret. Lagen om öppenhetsregistret (98/2022) förpliktar företag, föreningar och stiftelser att anmäla den påverkanskommunikation de bedriver mot riksdagen och ministerierna. Syftet med lagen är att förbättra transparensen i den påverkan som riktas mot beredningen och beslutsfattandet och därigenom bekämpa osaklig påverkan.

I och med ikraftträdandet av lagen om öppenhetsregistret blir revisionsverket registransvarig för öppenhetsregistret den 1 januari 2024 och börjar övervaka att anmälningskyldigheten fullgörs. Revisionsverket förbereder sig för uppgifterna genom att bygga upp ett datasystem för öppenhetsregistret före utgången av 2023. Dessutom bereder och publicerar revisionsverket anvisningar för anmälnings- och registreringskyldiga, ordnar utbildningar och evenemang för intressentgrupper och ordnar möten för den delegation som tillsatts i anslutning till öppenhetsregistret. Delegationen utnämndes och inledde sin verksamhet i maj 2023.

Nya bestämmelser som påverkar revisionsverkets revisions- och tillsynsverksamhet

Lagen om välfärdsområden (611/2021) 128 §:

Statens revisionsverk har rätt att i fråga om den statliga finansieringen granska lagligheten, ändamålsenligheten och effektiviteten i verksamheten och ekonomin i välfärdsområdena och i sammanslutningar som kontrolleras av ett välfärdsområde eller av flera välfärdsområden tillsammans.

Lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (615/2021) 23 §:

Statens revisionsverk har rätt att med avseende på den statliga finansieringen granska lagligheten, ändamålsenligheten och effektiviteten i verksamheten och ekonomin inom Helsingfors stads social- och hälsovård och räddningsväsende och i sammanslutningar som staden har bestämmande inflytande över och som inrättats för dessa uppgifter.

Lagen om öppenhetsregistret (430/2023) 9 §:

Statens revisionsverk är personuppgiftsansvarig för öppenhetsregistret och övervakar att anmälningsskyldigheten fullgörs. I detta syfte ska verket:

1. styra och råda de anmälningsskyldiga att göra de anmälningar som anges i denna lag,
2. kontrollera att anmälningsskyldiga som har gjort en registreringsanmälan har gjort sina verksamhetsanmälningar,
3. kontrollera att en anmälningsskyldigs anmälan om att påverkanskommunikationen och rådgivningen om påverkanskommunikationen upphör permanent eller att påverkanskommunikationen ändras till småskalig verksamhet uppfyller de i 7 § 3 mom. angivna villkoren,
4. utreda misstänkta försummelser i anslutning till en registreringsanmälan, till en anmälan om ändring av basuppgifter, till en anmälan om att påverkanskommunikationen och rådgivningen om påverkanskommunikation upphör permanent eller att påverkanskommunikationen ändras till småskalig verksamhet eller till en verksamhetsanmälan,
5. vid behov uppmana en anmälningsskyldig att göra en ny anmälan, komplettera en inlämnad anmälan eller lägga fram i 10 § 1 mom. avsedd utredning,
6. föra och utveckla ett elektroniskt register,
7. tillsätta den delegation som avses i 11 §,
8. upprätta en årsrapport om registrets verksamhet och om tillsynen av registret,
9. varje valperiod lämna riksdagen en berättelse om registrets verksamhet och om tillsynen av registret.

Statens revisionsverk kan uppmana en anmälningsskyldig att göra en anmälan enligt denna lag, att rätta ett fel eller en brist eller att presentera i 10 § 1 mom. avsedd utredning. Statens revisionsverk kan förena uppmaningen med vite.

Revisionsverkets publikationer 9/2022–8/2023

Berättelser till riksdagen

- B 21/2022 rd** Statens revisionsverks årsberättelse till riksdagen 2022
- B 23/2022 rd** Statens revisionsverks berättelse till riksdagen om tillsynen över valfinansieringen vid välfärdsområdesvalet 2022
- B 25/2022 rd** Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen: Valperiodsrapport om övervakningen och granskningen av finanspolitiken 2019–2022
- B 6/2022 rd** Statens revisionsverks berättelse till riksdagen om tillsynen över partifinansieringen 2022
- B 16/2023 rd** Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och regeringens årsberättelse för 2022

Redovisningsrevisionsberättelser

Statsbokslutet

D/514/04.08.01/2022 Statsbokslutet

Republikens presidents kansli

D/492/04.08.01/2022 Republikens presidents kansli

Statsrådets kansli

D/504/04.08.01/2022 Statsrådets kansli

Utrikesministeriets förvaltningsområde

D/499/04.08.01/2022 Utrikesministeriet

Justitieministeriets förvaltningsområde

- D/469/04.08.01/2022** Justitieministeriet
- D/470/04.08.01/2022** Rättsregistercentralen
- D/480/04.08.01/2022** Brottspåföljdsmyndigheten
- D/490/04.08.01/2022** Åklagarväsendet
- D/496/04.08.01/2022** Domstolsväsendet
- D/500/04.08.01/2022** Utsökningsväsendet

Inrikesministeriets förvaltningsområde

D/482/04.08.01/2022	Inrikesministeriet
D/456/04.08.01/2022	Nödcentralsverket
D/466/04.08.01/2022	Migrationsverket
D/474/04.08.01/2022	Räddningsinstitutet
D/475/04.08.01/2022	Polisstyrelsen
D/479/04.08.01/2022	Gränsbevakningsväsendet
D/486/04.08.01/2022	Skyddspolisen

Försvarsministeriets förvaltningsområde

D/476/04.08.01/2022	Försvarsministeriet
D/477/04.08.01/2022	Försvarsmakten

Finansministeriets förvaltningsområde

D/506/04.08.01/2022	Finansministeriet
D/449/04.08.01/2022	Statens ämbetsverk på Åland
D/451/04.08.01/2022	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata
D/454/04.08.01/2022	Regionförvaltningsverket i Södra Finland
D/478/04.08.01/2022	Verket för finansiell stabilitet
D/494/04.08.01/2022	Statistikcentralen
D/495/04.08.01/2022	Tullen
D/501/04.08.01/2022	Statskontoret
D/502/04.08.01/2022	Statens ekonomiska forskningscentral
D/444/04.08.01/2022	Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning
D/503/04.08.01/2022	Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori
D/507/04.08.01/2022	Skatteförvaltningen

Undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde

D/471/04.08.01/2022	Undervisnings- och kulturministeriet
D/459/04.08.01/2022	Riksarkivet
D/468/04.08.01/2022	Museiverket
D/472/04.08.01/2022	Utbildningsstyrelsen
D/487/04.08.01/2022	Finlands Akademi
D/489/04.08.01/2022	Förvaltningsnämnden för Sveaborg

Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde

D/465/04.08.01/2022	Jord- och skogsbruksministeriet
D/463/04.08.01/2022	Naturresursinstitutet
D/467/04.08.01/2022	Lantmäteriverket
D/481/04.08.01/2022	Livsmedelsverket

Kommunikationsministeriets förvaltningsområde

D/461/04.08.01/2022	Kommunikationsministeriet
D/457/04.08.01/2022	Meteorologiska institutet
D/462/04.08.01/2022	Transport- och kommunikationsverket
D/508/04.08.01/2022	Trafikledsverket

Arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde

D/498/04.08.01/2022	Arbets- och näringsministeriet
D/452/04.08.01/2022	Utvecklings- och förvaltningscentret för NTM-centralerna och AN-byråerna
D/453/04.08.01/2022	Energimyndigheten
D/455/04.08.01/2022	Geologiska forskningscentralen
D/458/04.08.01/2022	Innovationsfinansieringsverket Business Finland
D/460/04.08.01/2022	Konkurrens- och konsumentverket
D/473/04.08.01/2022	Patent- och registerstyrelsen
D/497/04.08.01/2022	Säkerhets- och kemikalieverket

Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde

D/484/04.08.01/2022	Social- och hälsovårdsministeriet
D/464/04.08.01/2022	Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet
D/483/04.08.01/2022	Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården
D/485/04.08.01/2022	Besvärsnämnden för social trygghet
D/491/04.08.01/2022	Strålsäkerhetscentralen
D/493/04.08.01/2022	Institutet för hälsa och välfärd

Miljöministeriets förvaltningsområde

D/510/04.08.01/2022	Miljöministeriet
D/450/04.08.01/2022	Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet
D/488/04.08.01/2022	Finlands miljöcentral

Statliga fonder utanför statsbudgeten

D/511/04.08.01/2022	Brandskyddsfonden
D/512/04.08.01/2022	Statens televisions- och radiofond
D/513/04.08.01/2022	Oljeskyddsfonden

Sammandragsrapport

10/2023	Sammandragsrapport: Redovisningsrevisioner 2022
---------	---

Berättelser om laglighetsgranskningar, effektivitetsrevisioner och granskningar av finanspolitiken

- 10/2022** Suomi.fi-tjänsternas nuläge och utveckling, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: jord- och skogsbruksministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Lantmäteriverket
- 11/2022** Omvärldsbevakning och framsynsarbete som stöd för det strategiska beslutsfattandet, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: Statsrådets kansli
- 12/2022** Tillförlitligheten i statistiken över de offentliga finanserna, granskning av finanspolitiken och effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: finansministeriet, Statistikcentralen, Statskontoret
- 13/2022** Arbetsrelaterad invandring – Migrationsförvaltningens effektivitet, kundorientering samt rekrytering av utländsk arbetskraft till social- och hälsovårdsbranschen, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, utrikesministeriet, finansministeriet, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Migrationsverket, Statistikcentralen, Valvira
- 1/2023** Beskattningsförfaranden för skatter på eget initiativ, laglighetsgranskning
Revisionsobjekt: finansministeriet, Skatteförvaltningen
- 2/2023** Finansierings- och utvecklingscentralen för boendets (ARA) som verkställare av bostadspolitiken, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: finansministeriet, miljöministeriet, Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet ARA, Statskontoret
- 3/2023** Finnfunds investeringsverksamhet och dess riskhantering, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: utrikesministeriet, Finnfundd
- 4/2023** Allmänna bostadsbidraget – Totalreformen 2015, förmånsutgifternas utveckling och stödmottagarnas sysselsättning, effektivitetsrevisions
Revisionsobjekt: social- och hälsovårdsministeriet
- 5/2023** Offentliga företagsservicesystemets funktionalitet, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: arbets- och näringsministeriet, utrikesministeriet, Business Finland, NTM-centralerna, Finnvera, AN-byråerna
- 6/2023** Statsförvaltningens relationer till närstående parter och närstående-transaktioner, laglighetsgranskning
Revisionsobjekt: alla ministerier, Statskontoret, Statsrådets kansli

- 7/2023** Gamla informationssystem, effektivitetsrevision, laglighetsgranskning och systemrevision
Revisionsobjekt: finansministeriet, kommunikationsministeriet, justitie- ministeriet, Statsrådets kansli, Valtori, Traficom, Utsökningsväsendet och Rättsregistercentralen
- 8/2023** Bolag av strategiskt intresse för staten – riskhantering och säkerställande av verksamhetens kontinuitet, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, försvarsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Statsrådets kansli och Försörjningsberedskapscentralen
- 9/2023** Finansiering och styrning av digitaliseringen av social- och hälsovården, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, välfärds- områdena, DigiFinland Oy, Institutet för hälsa och välfärd, Valvira

Uppföljningsrapporter om laglighetsgranskningar, effektivitetsrevisioner och granskningar av finanspolitiken

- 8/2016** Stöd för byggande av bredband, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, Traficom, Landsbygdsverket
- 2/2018** Anvisning av personer som beviljats internationellt skydd till kommunerna och utveckling av systemet med kommunersättning, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: inrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet, finans- ministeriet
- 3/2018** Statens ansvarsförbindelser i internationella organisationer, laglighets- granskning
Revisionsobjekt: finansministeriet, utrikesministeriet, Statskontoret
- 20/2018** Riskhantering inom statsförvaltningen och verksamhetens kontinuitet, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: finansministeriet, Statsrådets kansli, finanscontrollerfunktionen
- 7/2019** Digitalisering av undervisnings- och lärandemiljöer i allmänbildande utbildning, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen, Statsrådets kansli
- 9/2019** Styrningens inverkan på hur den prehospitla akutsjukvården fungerar, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: social- och hälsovårdsministeriet och inrikesministeriet

- 11/2019** Stöd till icke-vinstdrivande sammanslutningar och vissa särskilda förfaranden, laglighetsgranskning
Revisionsobjekt: kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, Business Finland, UF-centret, Finlands skogscentral, Finlands viltcentral, Institutet för hälsa och välfärd, Arbetshälsoinstitutet, Trafikledsverket, AN-byråerna i Nyland, Birkaland och Sydöstra Finland
- 17/2019** Medelfristiga utvecklingsprognoser i planeringen av de offentliga finanserna, granskning av finanspolitiken
Revisionsobjekt: finansministeriet
- 1/2020** Överföring av grundläggande utkomststödet till FPA: Vikten av bedömningen av genomförandets konsekvenser vid lagberedningen, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: social- och hälsovårdsministeriet
- 2/2020** Effekterna av arbetsverkstäder för unga samt resurserna och effektiviteten i uppsökande ungdomsarbete, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: undervisnings- och kulturministeriet
- 4/2020** Effekterna av omorganiseringen av arbets- och näringsbyråerna 2013, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: arbets- och näringsministeriet, UF-centret, AN-byråerna
- 6/2020** Tilldelning, inriktning och uppföljning av projektfinansiering från Europeiska socialfonden under programperioden 2014–2020, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: arbets- och näringsministeriet, NTM-centralerna i Tavastland, Södra Savolax, Mellersta Finland och Norra Österbotten
- 7/2020** Arbetskraftsservice: utbud och reformer 2015–2019, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: arbets- och näringsministeriet, UF-centret, AN-byråerna
- 8/2020** Kostnader för och finansiering av Försvarsmaktens strategiska prestanda-projekt, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: försvarsministeriet, Försvarsmakten
- 10/2020** Genomförande av gemensam upphandling, laglighetsgranskning
Revisionsobjekt: finansministeriet, Hansel Ab, Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning Palkeet
- 11/2020** Budgetens enhetlighet, laglighetsgranskning
Revisionsobjekt: alla ministerier, Statsrådets kansli

- 12/2020** Livscykelhantering av trafiknätet, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: kommunikationsministeriet, arbets- och näringsministeriet, Trafikledsverket
- 14/2020** Livscykelhantering av statens byggnadsegendom, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: utrikesministeriet, Senatfastigheter, Förvaltningsnämnden för Sveaborg
- 2/2021** Reform av yrkesutbildningen, effektivitetsrevision
Revisionsobjekt: undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen

Övriga publikationer

- 11/2023** Utvärdering av övervakningen av finanspolitiken om tillförlitligheten i finansministeriets prognoser för de offentliga finanserna

STATENS REVISIONSVERK
PORKALAGATAN 1, PB 1119, 00101 HELSINGFORS

tel. 09 4321 | www.vtv.fi | @VTV_fi